МЦ҃А ДЕКЕ́МВРІ҃А, ВХ КГ-Й ДЕ́НЬ.

✡ ✡ ✡

ПА́МѦТЬ СТА́Гѡ И҆ БЛГОВѢ́РНАГѡ ГДИ́НА ГЮ́РЬГѦ [БРА́НКОВИЧА], ДЕ́СПОТА СЕ́РБЛЕМХ.

МЕСЕЦА ДЕЦЕМБРА, У 23-ЋИ ДАН.

✡ ✡ ✡

СПОМЕН СВЕТОГ И БЛАГОВЕРНОГ ГОСПОДИНА ЂУРЂА [БРАНКОВИЋА], ДЕСПОТА СРБ(Ѧ)ИМА.

НОВЫЙ СЕ́РБЛѢНЪ
ВЖВ
2022.
НОВИ СРБЛЈАК

МЦ҃А ДЕКЕ́МВРІ҃А, ВЪ К҃Г-Й ДЕ́НЬ.

ПРЕДПРА́ЗДНЕСТВО РЖ҃ТВА̀ ХРТО́ВА, И҆ ПА́МЯТЬ СТА́ГѠ И҆ БЛГОВѢ́РНАГѠ ГДИ́НА ГЮ́РЬГА*1 [БРА́НКОВИЧА], ДЕ́СПОТА СЕ́РБЛЕМЪ.*2

[Слꙋ́жба ст҃ы́хъ десѧтѝ мꙋ́ченикъ кри́тскихъ пое́тсѧ на повече́рїи, и҆лѝ ѡ҆ставлѧ́етсѧ.]

НА ВЕЛИ́ЦѢЙ ВЕЧЕ́РНИ.

Пое́мъ: Бл҃же́нъ мꙋ́жъ: а҃-й а҆нтїфѡ́нъ.

На Гдⷭ҇и, возꙋ҆ва́хъ: стїхи́ры, на и҃:

Предпра́здника г҃, гла́съ д҃.

По҆: Ꙗ҆́кѡ до́блѧ:

Предпра́зднственныѧ пѣ́сни, ✻ мы́сли пра́востїю, ✻ хрⷭ҇то́ва ржⷭ҇тва̀ предвозгласи́мъ: ✻ ѻ҆ц҃ꙋ̀ бо и҆ дх҃ꙋ сы́й равноче́стенъ, ✻ за млⷭ҇дїе въ на́ше ѡ҆дѣ́вѧвсѧ смѣше́нїе, ✻ и҆́мать роди́тисѧ въ ви҃ѳлеѥ́мѣ гра́дѣ: ✻ є҆гѡ́же ржⷭ҇тво̀ несказа́нное ✻ па́стырїе со а҆́гг҃лы воспѣ́ша.

Въ кꙋ́мва́лѣхъ возгласи́мъ, ✻ въ пѣ́снехъ воскли́кнемъ: ✻ хрⷭ҇то́во ꙗ҆вле́нїе показа́сѧ: ✻ прⷪ҇ро́ческаѧ проповѣ́данїѧ коне́цъ прїѧ́ша: ✻ є҆гѡ́же бо прⷪ҇реко́ша, ✻ пло́тїю чл҃вѣ́кѡмъ ꙗ҆ви́тисѧ, ✻ рѧжда́етсѧ во ст҃ѣ́мъ верте́пѣ, ✻ и҆ въ ꙗ҆́слехъ возлега́етъ ꙗ҆́кѡ ѻ҆трочѧ̀, ✻ и҆ пелена́ми повива́етсѧ ꙗ҆́кѡ млⷭ҇нецъ.

1* деспотово име Ђурађ или Ђурђе је посрбљена варијанта имена Георгије, Ђорђе [Γεώργιος, Геѡ́ргїй, Georg], које имамо и код осталих народа, а код других словенских народа јавља се као: Јури(й), Јурај и сл. У цсл тексту службе га дајемо исписано онако као на средњевековној фресци, одн. минијатури: Гю́рьгь.

2* завршна редакција службе урађена од 9. до 29. дец.. 2022. г.

МЕСЕЦА ДЕЦЕМБРА, У 23-ЋИ ДАН.*[3]

ПРЕДПРАЗНИШТВО РОЂЕЊА ХРИСТОВА, И СПОМЕН СВЕТОГ И БЛАГОВЕРНОГ ГОСПОДИНА ЂУРЂА [БРАНКОВИЋА], ДЕСПОТА СРБ(Љ)ИМА.*[4]

[Служба св. 10 муч. Кристских се поје на Повечерју, или се изоставља.]

НА ВЕЛИКОМ ВЕЧЕРЊУ.

Певамо: **Б**лажен (је) човек ... 1. антифон.

На **Г**осподе, завапих ... стихире, на 8:

Предпразништва 3, глас 4.
Подобан: **К**ао јуначна ...

Предпразничне песме Христова рођења * исправношћу мисли предузгласимо, * јер Онај који је са Оцем и Духом равночастан, * и из милосрђа се у наш састав оденуо, * родиће се у граду Витлејему; * Његово неисказиво Рођење * пастири са анђелима опевају.

Уз кимвале узгласимо, * *[и]* уз песме ускликнимо, * *[јер нам]* се Христово јављање показа; * пророчке проповеди крај добише, * јер Онај *[за]* кога прорекоше * да ће се у телу људима јавити, * рађа се у светој пећини, * и у јаслама лежи као одојче, * и пеленама се *[пре]*повија као Дет(енц)е.

---

[3]* деспот Ђурађ се упокојио у навечерје празника Рођења Христовог 24. децембра 1456. године; али због последовања тзв. Царских часова и Литургије која почиње вечерњем (богослужењем следећег дана, тј. Божића), службу му пребацујемо на претходни дан.

[4]* понегде се по оцу назива и Вуковићем, као што се нпр. деспот Стеван назива Лазаревићем.

Вифлеѐме, оу҆гото́вися, ✻ є҆де́ме, ны́нѣ ѿве́рзися: ✻ роди́ти всесто́ѧ
и҆дѐтъ, ✻ нб҃сѧ̀ да веселѧ́тсѧ, ✻ да и҆гра́ютъ чл҃вѣцы: ✻ въ ꙗ҆слехъ
жи́знь, въ верте́пѣ бога́тый, ✻ прихо́дитъ мно́жества ра́ди мл҃ти, ✻
нищетꙋ̀ а҆да́мовꙋ воспрі́имъ, ✻ кромѣ̀ преложе́нїѧ и҆ смѣше́нїѧ.

И҆ ст҃а́гѡ є҃, гла́съ то́йже.
По҃: Ꙗ҆́кѡ до́блѧ:*[5]

На земли̑ до́брѣ владѣ́тельствꙋюща, ✻ и҆ держа́вою се́рбскою
правопра́вѧща, ✻ гю́рьгѧ, сы́на во́лкова и҆ сестри́чища стефа́нова, ✻
де́спота бл҃говѣ́рнѣйша и҆ бл҃гочести́вѣйша: ✻ дне́сь, ѳ҃! ст҃олю́бцы, ✻
прїиди́те достодо́лжнѡ восхва́лимъ ✻ и҆ пѣ́сньми бл҃голѣ́пными просла́вимъ,
✻ то́й бо є҆́сть на́мъ бл҃гопохвале́нїе ✻ и҆ ро́да се́рбскагѡ возвыше́нїе.

На земли̑ сла́вꙋ бг҃оизбра́нныхъ полꙋчи́вша ✻ и҆ добродѣ́тельми па́че
бл҃горо́дствїемъ возсїѧ́вша, ✻ гю́рьгѧ, пото́мка ст҃оро́дныхъ и҆
нача́льника ст҃ы́хъ, ✻ де́спота правовѣ́рнѣйша и҆ бл҃горазꙋ́мнѣйша, ✻ дне́сь,
ѳ҃! празднолю́бцы, ✻ прїиди́те по могꙋ́ществꙋ возвели́чимъ ✻ и҆ пѣ́ньми
бл҃гокро́йными воспои́мъ, ✻ то́й бо є҆́сть на́мъ крѣ́пкое оу҆твержде́нїе ✻ и҆
правовѣ́рїѧ хр҃тїа́нскагѡ бл҃гозастꙋпле́нїе.

На земли̑ ѿ чл҃вѣ́цѣхъ возвы́шена ✻ и҆ вѣнце́мъ владѣ́тельскимъ
оу҆краше́на, ✻ гю́рьгѧ, оу҆бо́гихъ прибѣ́жище и҆ ско́рбныхъ оу҆кры́тїе, ✻
де́спота ще́дрѣйша и҆ мл҃рднѣйша: ✻ дне́сь, ѳ҃! бг҃олю́бцы, ✻ прїиди́те по
достоѧ́нїю почествꙋ́имъ ✻ и҆ славопѣ́ньми бл҃гопѣ́сненными оу҆бл҃жи́мъ, ✻
то́й бо є҆́сть на́мъ хр҃тїа́нскагѡ правожитїѧ̀ наста́вникъ ✻ и҆ правосла́внагѡ
и҆сповѣ́данїѧ побо́рникъ.

5* писање стихира започето 4. нов. 2019. г.

Витлејеме, уготови се, * Едеме, сада се отвори; * *[јер]* Свесвета иде да роди; * небеса да се веселе * *[и]* људи да играју; * Живот је у јаслама, * *[а]* Богати у пећини, * *[Он]* долази по обиљу милости, * Адамову ништавност примајућ(и), * *[божанством]* неизмењен и *[природама]* несливен.

И светога 5, глас исти.
Подобан: **К**ао јуначна ...

На земљи добро владајућег * и државом Србском прав*[ил]*но управљајућег, * Ђурђа, сина Вукова и сестрића Стеванова, * деспота најблаговернијег и најблагочестивијег; * данас, о! светољубци, * ходите достојно дуга усхвалимо * и песмама благољепним прославимо, * јер нам је он добра похвала * и *[на]*рода Србског узвишење.

На земљи славу богоизабраних добившег * и врлинама више него благородством засијавшег, * Ђурђа, потомка светородних и зачетника светих,*[6] * деспота најправовернијег и најблагоразумнијег; * данас, о! празниколљубци, * ходите по могућности узвеличајмо * и певањима доброкројним опевајмо, * јер нам је он моћно утврђење * и правоверја хришћанског добра заштита.

На земљи између људи узвишеног*[7] * и венцем владарским украшеног, * Ђурђа, убогих прибежиште и невољних склониште, * деспота најдарежљивијег и најмилосрднијег; * данас, о! богољубци, * ходите по достојности почаствујмо * и славопојима благопесменим ублажимо, * јер нам је он хришћанског правоживља наставник * и православног исповедања бранитељ.

---

[6]* деспот Ђурађ је пореклом (по мајци Мари, кћери кнегиње Милице, чије је прадеда преп. Давид – син кнеза Вукана, сина Немањиног) и настављач светородне лозе Немањића, и зачетник нове светородне лозе Бранковића: син му св. деспот Стефан слепи, његова жена преп. Ангелина, њихови синови: св. деспоти Јован и Ђорђе – архиеп. Максим.
[7]* Пс. 88,20.

Йны стїхи́ры ст҃а́гѡ, гла́съ є҃.
По҃: Ра́дꙋйсѧ, по́стникѡвъ:*[8]

Ра́дꙋйсѧ, главѐ мѵ̑ропома́заннаѧ, ✻ сокро́вищнице добродѣ́тели неизчерпа́емаѧ: ✻ сла́внагѡ гра́да сме́деревскагѡ строи́телю ✻ и҆ цр҃квей бж҃їихъ ᲂу҆краси́телю, ✻ ᲂу҆бо́гихъ пита́телю и҆ ѡ҆би́димыхъ защи́тителю, ✻ правовѣ́рїѧ ревни́телю и҆ бл҃гочⷭ҇тїѧ храни́телю, ✻ нра́вѡвъ бл҃ги́хъ начерта́нїе и҆ ви́тѧжескїѧ до́блести подо́бїе, ✻ бл҃гообра́знѡ бо житїѐ своѐ пожи́лъ є҆сѝ ✻ и҆ во ст҃ы́хъ пото́мъ преста́вилсѧ є҆сѝ: ✻ съ ни́миже не преста́й молѧ́сѧ хр҃тꙋ̀ бг҃ꙋ ✻ ѡ҆ є҆́же дарова́тисѧ на́мъ ми́рꙋ и҆ ве́лїей мл҃ти.

Ра́дꙋйсѧ дне́сь, всѧ̀ землѐ се́рбскаѧ, ✻ и҆ весели́тесѧ, всѧ̑ ѻ҆кре́стнаѧ подꙋна̑йскаѧ: ✻ сме́деревскїй гра́де двере́й свои́хъ ѿве́рзи, ✻ мно́жества же бл҃гоговѣ́йныхъ стецы́тесѧ ✻ просла́вимъ бл҃говѣ́рнаго де́спота се́рбскаго гю́рьгѧ, ✻ бг҃омꙋ́драго землѝ ᲂу҆прави́телѧ ✻ и҆ велѣ́нїй бж҃їихъ бл҃госоверши́телѧ, ✻ заблꙋ́ждшихъ и҆справи́телѧ и҆ правоше́ственныхъ воспита́телѧ, ✻ се́рбскаго ро́да бл҃гопохвале́нїе ✻ и҆ всегѡ̀ правосла́вїѧ бл҃гоꙋкраше́нїе. ✻ томꙋ̀ помо́лимсѧ, сицева́ѧ гл҃го́люще: ✻ ѿ! де́споте ст҃е, ✻ не преста́й молѧ́сѧ ко гдⷭ҇ꙋ ѡ҆ на́съ.

Сла́ва, гла́съ г҃:

Ꙗ҆́кѡ побо́рника правосла́вїѧ всеизрѧ́дна, ✻ и҆ возбра́нника ѡ҆ и҆́стинѣ непосты́дна, ✻ дарода́телѧ щє́дра и҆ ѻ҆ц҃а̀ бл҃гоꙋтро́бна, ✻ владѣ́телѧ бг҃омꙋ́дра и҆ ко́рмчїѧ и҆скꙋ́сна, ✻ сквозѣ̀ треволне́нїе сегѡ̀ мі́ра на́съ прове́дша, ✻ и҆ ко приста́нищꙋ нешꙋрева́емꙋ на́съ наста́вльша, ✻ прославлѧ́етъ тѧ̀ цр҃ковь люде́й твои́хъ, ✻ де́споте гю́рьге всебл҃же́нне: ✻ ко сп҃се́нїю приводѧ́щи хр҃тоиме́нное ста́до твоѐ, ✻ ᲂу҆крѣплѧ́ема правовѣ́рными наставлє́нїи твои́ми, ✻ и҆ наставлѧ́ема бл҃горазꙋ́мными и҆справлє́нїи твои́ми: ✻ но, и҆мѣ́ѧ дерзнове́нїе ко гдⷭ҇ꙋ, ✻ моли́сѧ во є҆́же и҆зба́витисѧ на́мъ всѧ́кагѡ и҆скꙋше́нїѧ, ✻ и҆ сподо́битисѧ на́мъ вѣ́чнагѡ сп҃се́нїѧ.

И҆ ны́нѣ, предпра́здника, гла́съ то́йже:

---

[8]* ове две стихире дописане 11. нов. 2021. г.

Друге стихире светог, глас 5.
Подобан: Радуј се, испосника ...

Радуј се, главо миропомазана, * скривнице врлине неизцрпна; * славног града Смедеревског стројитељу * и цркви Божијих украситељу, * убогих хранитељу и ојађених заштитниче, * правоверја ревнитељу и побожности чувару, * обичаја добрих слико и витешког јунаштва прилико, * јер си племенито живот свој поживео * и међу свете си се потом преставио; * с њима не престај да се молиш Христу Богу * да нам се дарује мир и велика милост.

Радуј се данас, сва земљо Србска, * и веселите се, сва окоља Подунавска; * Смедеревски граде капије своје отвори, * а мноштвā добро верујућих стеците се * да прославимо благоверног деспота Србског Ђурђа, * богомудрог земље управитеља * и заповести Божијих доброг извршитеља, * заблуделих исправитеља и правоходних васпитача, * Србског *[на]*рода добру похвалу * и свег Православља добри украс. * Њему се помолимо, ов(ак)о говорећ(и): * О! деспоте свети, * не престај да се молиш пред Господом за нас.

Слава ... глас 3:

Као бранитеља Православља свеизврсног, * и борца за истину непостидног, * дародавца издашног и оца сажаљивог, * владара богомудрог и крманоша вештог, * који нас кроз триталасје овог света проведе, * и ка пристаништу небурном упути; * прославља те Црква народа твога, * деспоте Ђурђе свеблажени; * ка спасењу приводећ(и) Христоимено стадо твоје, * укрепљавана правоверним наставама твојим, * и упућивана благоразумним управљањима твојим; * но, имајућ(и) смелост пред Господом, * моли се да се избавимо сваког искушења, * и да се удостојимо вечног спасења.

И сада ... Предпразништва, глас исти:

Бл҃гоу̀краси́сѧ, видлеѐме, ✻ ѿве́рзесѧ бо є҆де́мъ: ✻ гото́висѧ, є҆ѵфра́до, ✻ ѡ҆бновлѧ́етсѧ бо а҆да́мъ и҆ є҆́ва съ ни́мъ: ✻ клѧ́тва бо разори́сѧ, сп҃се́нїе мі́ру процвѣтѐ, ✻ и҆ ду́шы пра̑вныхъ оу҆краша́ютсѧ: ✻ ꙗ҆́кѡ да́ръ дарено́сїѧ, вмѣ́стѡ му́ра пѣ́нїе приносѧ́ще, ✻ сп҃се́нїе душе́вное, и҆ нетлѣ́нїе прїе́млюще. ✻ се́ бо, въ ꙗ҆́слехъ возлежа́й, ✻ предповелѣва́етъ пѣснопѣ́нїе дх҃о́вное соверша́ти вопїю́щымъ непреста́нно: ✻ гдⷭ҇и, сла́ва тебѣ̀.

Вхо́дъ. Прокі́менъ днѐ.

И҆ чтє́нїѧ три̑, цр҃є́мъ.

При́тчей чте́нїе [к҃є,в҃-з҃]:

[к҃є,в҃] Сла́ва бж҃їѧ кры́етъ сло́во, сла́ва же царе́ва почита́етъ повелѣ̑нїѧ є҆гѡ̀. [г҃] Не́бо высокѡ̀, землѧ́ же глубокà: ср҃це же царе́во нешбличи́тельно. [д҃] Ку́й неискуше́нное сребро̀, и҆ ѡ҆чи́ститсѧ чи́сто всѐ. [є҃] Оу҆бива́й нечестї̑выѧ ѿ лица̀ царе́ва, и҆ и҆спра́витсѧ въ пра́вдѣ пр҃то́лъ є҆гѡ̀. [ѕ҃] Не горди́сѧ предъ лице́мъ царе́вымъ и҆ на мѣ́стѣ си́льныхъ не ста́ни: [з҃] лу́чше бо ти̑ є҆́сть, є҆гда̀ рече́тъ: взы́ди ко мнѣ̀: не́жели смири́тисѧ тебѣ̀ предъ лице́мъ си́льнагѡ.

Ца́рствъ пе́рвыхъ чте́нїе [к҃ѕ,д҃і-к҃д]:

[к҃ѕ,д҃і] Созва̀ даві́дъ къ лю́демъ, и҆ а҆вени́ру речѐ гл҃го́лѧ: не ѿвѣща́еши ли, а҆вени́ре; И҆ ѿвѣща̀ а҆вени́ръ и҆ речѐ: кто̀ ты̀ є҆сѝ зовы́й мѧ̀; [є҃і] И҆ речѐ даві́дъ ко а҆вени́ру: не му́жъ ли є҆сѝ ты̀; и҆ кто̀, ꙗ҆́коже ты̀, во і҆и҃ли; и҆ почто̀ не храни́ши господи́на твоегѡ̀ царѧ̀; ꙗ҆́кѡ вни́де є҆ди́нъ ѿ люді́й оу҆би́ти господи́на твоего̀ царѧ̀: [ѕ҃і] и҆ не бла́го сїѐ (ѕѣлѡ̀), є҆́же сотвори́лъ є҆сѝ: жи́въ гдⷭ҇ь, ꙗ҆́кѡ сы́нове сме́рти вы̀, не хранѧ́щїи го́спода своего̀ царѧ̀ хрїста̀ гдⷭ҇нѧ: и҆ ны́нѣ ви́ждь, гдѣ̀ є҆́сть копїѐ царе́во и҆ сосу́дъ водны́й, ꙗ҆̀же бѣ́ша при главѣ̀ є҆гѡ̀; [з҃і] И҆ позна̀ са́улъ гла́съ даві́довъ и҆ речѐ: тво́й ли гла́съ се́й, ча́до даві́де; И҆ речѐ даві́дъ: а҆́зъ ра́бъ тво́й, го́споди царю̀. [и҃і] И҆ речѐ даві́дъ: почто̀ го́ниши раба̀ твоего̀, го́споди царю̀; ꙗ҆́кѡ что̀ (ти̑) согрѣши́хъ; и҆ ка́ѧ ѡ҆брѣ́тесѧ во мнѣ̀ непра́вда; [ѳ҃і] и҆ ны́нѣ да послу́шаетъ госпо́дь мо́й ца́рь гл҃го́лѡвъ раба̀ своегѡ̀: а҆́ще бг҃ъ пощрѧ́етъ тѧ̀ на мѧ̀, да бу́детъ бл҃гово́нна же́ртва твоѧ̀: а҆́ще же сы́нове

Лепо се украси, Витлејеме,* јер се отвори Едем; * *[у]*готови се, Евфрато, * јер се обнавља Адам и Ева с њиме; * јер се клетва разори, спасење свету процв(ет)а, * и душе праведних се украшавају; * као дар се доноси спасење душе(вно), * уместо мир(ис)а҃ пој приносећ(и), * и нетрулежност примајућ(и). * Јер ево, Онај који у јаслама лежи, * унапред заповеда песмопој духовни да се савршава непрестано кличућ(и): * Господе, слава Т(еб)и!

Вход. Прокимен дана.

И три читања, царевима.*[9]

Читање из Мудрих изрека Соломонових [25,2-7]:*[10]

[25,2] Слава је Божја да је ствар скривена, а слава царева да се ствар истражује. [3] Висина неба, дубина земље и срце цареване могу се измерити. [4] Кад се уклони нечистоћа из сребра, успева златару дело. [5] Кад се уклони зликовац од цара, тад се правдом учвршћује престо његов. [6] Не узвисуј се пред царем и немој стајати на месту великаша. [7] Боље је да ти се каже: „Помери се навише" него да те понизе пред великашима које гледаш.

Читање из 1. књиге Самуилове [26,14-24]:

[26,14] Тада Давид викну војску и Авенира, сина Нировог, говорећи: „Зар се не одазиваш, Авенире?" Авенир одговори и рече: „Ко си ти да узнемираваш цара?" [15] Давид рече Авениру: „Ниси ли ти човек? Ко је као ти у Израиљу? Зашто ниси чувао цара, господара свога? Један из народа је сишао до вас да убије цара, господара твога. [16] Није добро како си радио. Тако жив био Господ, заслужили сте смрт јер нисте чували господара свога, помазаника Господњег. Сад погледај где су копље царево и чаша за воду са узглавља његовог." [17] Тада Саул препозна глас Давидов и рече: „Је ли то твој глас, сине Давиде?" Давид одговори: „Мој је глас, царе, господару мој." [18] Потом рече: „Зашто господар мој прогони слугу свога? Шта сам учинио? Каква је кривица

9* избор Паримија према издању: Слꙋ́жба ѻ҆́бщаѧ бл҃говѣ́рномꙋ царю̀ и҆лѝ кнѧ́зю, Русский Служитель, Санкт-Петербург, 2012.

10* за текст паримија на српском језику кориштен нови превод са хебрејског изворника протојереја-ставрофора проф. д-ра Драгана Л. Милина из 2020. г. (дугогодишњег професора Старог завета и Хебрејског језика на ПБФ-у у Београду).

чл҃вѣчестїи, про́клѧти сїи предъ гдⷭ҇емъ, ꙗ҆́кѡ и҆згна́ша мѧ̀ дне́сь не
ᲂу҆твердѝтисѧ въ жре́бїи гдⷭ҇ни, гл҃го́люще: пойдѝ, рабо́тай богѡ́мъ чꙋ́ждїимъ:
[к҃] и҆ ны́нѣ да не паде́тъ кро́вь моѧ̀ на зе́млю предъ лице́мъ гдⷭ҇нимъ, ꙗ҆́кѡ
и҆зы́де ца́рь і҆и҃левъ и҆ска́ти дꙋшѝ моеѧ̀, и҆ го́нитъ ꙗ҆́коже нощны́й вра́нъ по
гора́мъ. [ка҃] И҆ речѐ слꙋ́лъ: согрѣши́хъ: возврати́сѧ, ча́до даві́де, ꙗ҆́кѡ ктомꙋ̀
не сотворю́ ти ѕла̀, занѐ честна̀ дꙋша̀ моѧ̀ предъ ѻ҆чи́ма твои́ма въ де́нь
се́й: безꙋ́мнѡ сотвори́хъ, и҆ погрѣши́хъ мно́гѡ ѕѣлѡ̀. [кв҃] И҆ ѿвѣща̀ даві́дъ
и҆ речѐ: сѐ, копїѐ царе́во, да прїи́детъ ѻ҆́трокъ є҆ди́нъ и҆ во́зметъ є҆̀: [кг҃] и҆ гдⷭ҇ь
да возврати́тъ коемꙋ́ждо по пра́вдѣ є҆гѡ̀ и҆ по вѣ́рѣ є҆гѡ̀: ꙗ҆́коже предадѐ
тѧ̀ гдⷭ҇ь дне́сь въ рꙋ́цѣ мои̑, и҆ не восхотѣ́хъ нанестѝ рꙋ́кѝ моеѧ̀ на хрїста̀
гдⷭ҇нѧ: [кд҃] и҆ сѐ, ꙗ҆́коже возвели́чисѧ дꙋша̀ твоѧ̀ дне́сь во ѻ҆́чїю моѥ́ю, та́кѡ
да возвели́читсѧ дꙋша̀ моѧ̀ предъ гдⷭ҇емъ, и҆ да покры́етъ мѧ̀ и҆ и҆зметъ
мѧ̀ ѿ всѧ́кїѧ печа́ли.

Ца́рствъ вторы́хъ чте́нїе [з҃,а҃-ѕ҃і]:

[з҃,а҃] Сы́сть є҆гда̀ сѧ́де ца́рь въ домꙋ̀ свое́мъ, и҆ гдⷭ҇ь ᲂу҆наслѣ́ди є҆го̀
ѡ҆́крестъ ѿ всѣ́хъ врагѡ́въ є҆гѡ̀ ѡ҆кре́стныхъ, [в҃] и҆ речѐ ца́рь къ
на҃ѳа́нꙋ прⷪ҇ро́кꙋ: сѐ, ны́нѣ а҆́зъ живꙋ̀ въ домꙋ̀ ке́дровѣмъ, кївѡ́тъ
же бж҃їй стои́тъ посредѣ̀ ски́нїи. [г҃] И҆ речѐ на҃ѳа́нъ къ царю̀: всѧ̑ є҆лѝка сꙋ́ть
въ се́рдцы твое́мъ, и҆дѝ и҆ творѝ, ꙗ҆́кѡ гдⷭ҇ь съ тобо́ю. [д҃] И҆ бы́сть въ нощѝ
то́й, и҆ бы́сть сло́во гдⷭ҇не къ на҃ѳа́нꙋ, гл҃го́лѧ: [є҃] и҆дѝ и҆ рцы̀ рабꙋ̀ моемꙋ̀
даві́дꙋ: сїѧ̑ гл҃го́летъ гдⷭ҇ь: не ты̀ созі́ждеши мнѣ̀ до́мъ, є҆́же ѡ҆бита́ти
мнѣ̀: [ѕ҃] ꙗ҆́кѡ не ѡ҆бита́хъ въ домꙋ̀, ѿ негѡ́же днѐ и҆зведо́хъ сы́ны і҆и҃левы
и҆зъ землѝ є҆гѵ́петскїѧ до днѐ сегѡ̀, но бѣ́хъ ходѧ̀ во ѡ҆бита́лищи и҆ въ
кꙋ́щи, [з҃] во всѣ́хъ и҆дѣ́же хожда́хъ во все́мъ і҆и҃ли: а҆́ще гл҃го́лѧ гл҃го́лахъ ко
є҆ди́номꙋ колѣ́нꙋ і҆и҃левꙋ, є҆мꙋ́же заповѣ́дахъ пастѝ лю́ди моѧ̑ і҆и҃лѧ,
гл҃го́лѧ: почто̀ не созда́сте мѝ до́мꙋ ке́дрова; [и҃] и҆ ны́нѣ сїѧ̑ рече́ши рабꙋ̀
моемꙋ̀ даві́дꙋ: си́це гл҃го́летъ гдⷭ҇ь вседержи́тель: поѧ́хъ тѧ̀ ѿ па́жити
ѻ҆́вчїѧ на властели́нство лю́демъ моѝмъ і҆и҃лю, [ѳ҃] и҆ бѣ́хъ съ тобо́ю во
всѣ́хъ, а҆́може ходи́лъ є҆сѝ, и҆ и҆скорени́хъ всѧ̑ врагѝ твоѧ̑ ѿ лица̀ твоегѡ̀,
и҆ сотвори́хъ тѧ̀ и҆мени́та по и҆́мени вели́кихъ и҆̀же на землѝ, [і҃] и҆ положꙋ̀
мѣ́сто лю́демъ моѝмъ і҆и҃лю, и҆ насаждꙋ̀ и҆̀хъ, и҆ вселѧ́тсѧ ѡ҆ себѣ̀ са́ми, и҆ не

у руци мојој? [19] Сада саслушај, царе,господару мој, речи слуге свога. Ако те Господ подиже на мене, нека му је угодна жртва. Ако су људи, нека су проклети, јер су ме прогнали сада да не бих имао удела у наследству Господњем. Они ми говоре: 'Иди, служи другим боговима!' [20] Сада, нека не падне крв моја на земљу далеко од лица Господњег. Јер цар Израиљев је изашао да лови буву једну, као кад ко лови јаребицу у планини." [21] Тада Саул рече: „Погрешио сам. Врати се, сине мој, Давиде, јер ти нећу више чинити зло. Мој живот је данас био вредан у твојим очима. Ево, лудо сам радио и веома сам погрешио." [22] Давид одговори и рече: „Ево копља царевог! Нека дође неко од момака и нека га узме. [23] Господ ће платити сваком по правди његовој и по верности његовој. Данас те је Господ био предао у руке моје, али нисам хтео да подигнем руку своју на помазаника Господњег. [24] Ево, као што је данас живот твој био вредан у очима мојим, тако нека живот мој буде вредан у очима Господњим. Нека ме избави из сваке невоље."

Читање из 2. књиге Самуилове [7,1-16]:

[7,1] Цар се настани у свом двору, а Господ му даде мир са свим непријатељима унаоколо. [2] Тада цар рече пророку Натану: „Погледај! Ја седим у двору од кедровине, а ковчег Божји почива под шатором." [3] Натан рече цару: „Све што ти је на срцу уради јер је Господ с тобом." [4] Међутим, те ноћи дође реч Господња Натану говорећи: [5] „Иди и кажи слуги моме Давиду. Овако говори Господ: 'Зар хоћеш да ми градиш дом да у њему боравим? [6] Нисам боравио у кући откад сам извео синове Израиљеве из Египта до данас, него сам ишао под шатором и у стану. [7] Док сам ишао свуда са свим синовима Израиљевим, да ли сам неком од вођа Израиљевих, којима сам заповедио да напасају народ мој Израиљ, рекао: Зашто ми не саградите кућу од кедровине?' [8] Сада кажи слуги моме Давиду. Овако говори Господ Саваот: 'Ја сам те узео из овчијег тора да будеш вођа народу мом Израиљу. [9] Био сам с тобом куд год си ишао. Истребио сам пред тобом све непријатеље твоје. Учинићу да ти име буде велико као оним највећим на земљи. [10] Дао сам народу своме Израиљу место, поставио сам га да борави и да се не узнемирује, нити да га зликовци муче као раније [11] кад сам поставио судије над народом својим Израиљем. Смирио сам те од

попекꙋ́тсѧ ктомꙋ̀: и҆ не приложи́тъ сы́нъ непра́вды ѡ҆би́дѣти и҆́хъ, ꙗ҆́коже
и҆спе́рва, [а҃і] и҆ ѿ дні́й въ нѧ́же поста́вихъ сꙋдїи̑ въ лю́дехъ мои́хъ во і҆и҃лѣ: и҆
ᲂу҆поко́ю тѧ̀ ѿ всѣ́хъ вра̑гъ твои́хъ: и҆ возвѣсти́тъ тѝ гдⷭ҇ь, ꙗ҆́кѡ
созі́ждеши до́мъ є҆мꙋ̀: [в҃і] и҆ бꙋ́детъ є҆гда̀ и҆спо́лнѧтсѧ дні́е твоѝ, и҆
ᲂу҆́снеши со ѻ҆тцѣ̑ твои́ми, и҆ возста́влю сѣ́мѧ твоѐ по тебѣ̀, и҆̀же бꙋ́детъ
ѿ чре́ва твоегѡ̀, и҆ ᲂу҆гото́влю ца́рство є҆гѡ̀: [г҃і] то́й созі́ждетъ до́мъ
и҆́мени моемꙋ̀, и҆ ᲂу҆пра́влю прⷭ҇то́лъ є҆гѡ̀ до вѣ́ка: [д҃і] а҆́зъ бꙋ́дꙋ є҆мꙋ̀ во
ѻ҆тца̀, и҆ то́й бꙋ́детъ мѝ въ сы́на: и҆ а҆́ще прїи́детъ непра́вда є҆гѡ̀, и҆ ѡ҆бличꙋ̀
є҆го̀ жезло́мъ мꙋже́й и҆ ꙗ҆́звами сынѡ́въ чл҃вѣ́ческихъ: [є҃і] мл҃ти же моеѧ̀
не ѿста́влю ѿ негѡ̀, ꙗ҆́коже ѿста́вихъ ѿ тѣ́хъ, и҆̀же ѿста́вихъ ѿ лица̀
моегѡ̀: [ѕ҃і] и҆ вѣ́ренъ бꙋ́детъ до́мъ є҆гѡ̀ и҆ ца́рство є҆гѡ̀ до вѣ́ка предо
мно́ю: и҆ прⷭ҇то́лъ є҆гѡ̀ бꙋ́детъ и҆спра́вленъ во вѣ́къ.

На лїтї́и: стїхи́ра предпра́здства гла́съ ѕ҃.
По҆: А҆́ггльскїѧ преди́ите си̑лы:

Преді́шпредѣле́нное ѻ҆ц҃е́мъ пре́жде вѣ̑къ, ✻ и҆ предпроповѣ́данное
прⷪ҇рѡ́ки въ послѣ̑днѧѧ, ✻ та́инство ꙗ҆ви́сѧ, ✻ и҆ бг҃ъ вочл҃вѣ́чисѧ, ✻
пло́ть прїе́мъ ѿ дѣ̑вы, ✻ зи́ждетсѧ несозда́нный во́лею, сы́й быва́етъ, ✻ цр҃ь
і҆и҃левъ ✻ хрⷭ҇то́съ прихо́дитъ.

Й стїхи̑ры ст҃а́гѡ, гла́съ д҃:

Прїиди́те дне́сь, ѳ҃! празднолю́бныхъ совокꙋплє́нїѧ, ✻ хрⷭ҇то́во рж҃тво̀
предпра́здꙋюще, ✻ собере́мсѧ во ст҃ѣ́нныѧ хра́мы: ✻ и҆ просла́вимъ
кѡнстантї́нꙋ новоподо́бника, ✻ де́спота и҆ гдⷭ҇и́на се́рбскагѡ гю́рьгѧ: ✻ крⷭ҇тъ
правовѣ́рїѧ высо́кѡ водрꙋзи́вша, ✻ и҆ лю́ди своѧ̑ ѿ кривовѣ́рїѧ сохра́нша: ✻
бг҃ода́нною держа́вою до́брѣ владѣ́тельствꙋѧ, ✻ и҆ врꙋ́ченнымъ достоѧ́нїемъ
бл҃гоꙋпра́влѧѧ: ✻ нищихъ всегда̀ воспомина́ѧ, ✻ и҆ скорбѧ́щихъ вы́нꙋ
помога́ѧ. ✻ подъ щи́тъ застꙋпле́нїй є҆гѡ̀, ✻ въ бѣда́хъ бл҃гонаде́ждне
притека́юще: ✻ воздви́гша на́мъ того̀, гдⷭ҇а, ✻ и҆ во ст҃ы́хъ свои́хъ ди́вна, ✻
бл҃года́рными пѣснопѣ̑нїи славосло́вимъ. Гла́съ є҃:

свих непријатеља твојих. Господ ти јавља да ће ти учврстити дом. [12] Кад се наврше дани твоји и починеш код отаца својих, подићи ћу потомка после тебе, који ће бити од твог тела, и утврдићу царство његово. [13] Он ће саградити дом имену мом и утврдићу царство његово довека. [14] Ја ћу му бити отац, а он ће ми бити син. Ако шта погреши, казнићу га прутом људским и ударцима синова људских. [15] Међутим, милост моја неће се удаљити од њега као што сам је удаљио од Саула, којег сам уклонио испред тебе. [16] Дом твој и царство твоје биће постојани пред тобом заувек, а престо твој учвршћен довека.'"

На Литији: стихира Предпразништва, глас 6.
Подобан: Анђелске силе предходите ...

Унапред одређена Оцем пре век(ов)а * и унапред проповедана пророцима, * у последња *[времена]* тајна се јави * и Бог се очовечи, * тело примивши од Дјеве, * сазд(ав)а се Несаздани по *[Својој]* вољи, * Онај који јесте, *[човек]* постаје, * Цар Израилов, * Христос долази.

И стихире светога, глас 4:*[11]

Ходите данас, о! празникољубних скупине, * Христово Рођење предпразнујућ(и), * саберимо се у свештене храмове; * и прославимо Константину новог подобникâ, * деспота и господина Српског Ђурђа; * који Крст првоверја високо уздиже, * и народ свој од кривоверја сачува; * богоданом државом добро владајућ(и), * и урученим *[му]* наслеђем добро управљајућ(и); * сиротих се вазда опомињућ(и), * и невољне једнако помажућ(и). * Под штит заступанāа његових, * у бедама благонадеж(д)но притичућ(и): * Господа, који нам га подиже, * и у светима Својим дивног, * благодарним песмопојима славословимо. Глас 5:*[12]

[11]* састављена 25. септ. 2020. г.
[12]* састављена накнадно 15. дец. 2021. г.

Возсїѧ на́мъ дне́сь пресла́внаѧ па́мѧть ⁘ бл҃говѣ́рнѣйшагѡ де́спота се́рбскагѡ гдⷭ҇и́на гю́рьгѧ, ⁘ прїиди́те ᲂу҆́бо ѿ! празднолю́бнїи собо́ри, ⁘ мїрстїи̑ и҆ мона́шестїи̑ ли́цы собери́тесѧ: ⁘ похвалꙋ̀ томꙋ̀ досто́йнꙋю возносѧ́ще ⁘ во бл҃гопа́мѧтный де́нь ᲂу҆спе́нїѧ є҆гѡ̀, ⁘ и҆̀же є҆́сть въ де́нь предпра́здника рж҃тва̀ хр҃то́ва: ⁘ возра́дꙋемсѧ и҆ возвесели́мсѧ ⁘ трꙋды̀ є҆гѡ̀ и҆ по́двиги воспомина́юще, ⁘ и҆ вѣ́рѣ є҆гѡ̀ и҆ бл҃годѣѧ́нїемъ послѣ́дꙋюще, ⁘ се́й бо на землѝ бг҃обоѧ́зненнѡ и҆ правовѣ́рнѡ поживѐ, ⁘ ны́нѣ же на нб҃сѝ дꙋ́хомъ весели́тсѧ съ прⷭ҇вными: ⁘ ꙗ҆́кѡ мл҃тивый ѻ҆те́цъ на́съ, ча̑дъ свои́хъ, назира́ѧй, ⁘ и҆ ѿ бѣ́дъ и҆ скорбе́й, мл҃твами свои́ми, на́съ и҆збавлѧ́ѧй. Гла́съ ѕ҃:

Прїиди́те ᲂу҆́бо всѝ бг҃осо́бранїи, ⁘ ли́къ пра́здничественный соста́вимъ: ⁘ ѿ а҆рхїере́йствꙋющихъ и҆ нача́льствꙋющихъ, ⁘ мона́шествꙋющихъ и҆ мі́рствꙋющихъ, ⁘ жи́телей бл҃гознамени́тагѡ гра́да сме́деревскагѡ, ⁘ и҆ ѿ всегѡ̀ хр҃тоименитагѡ ро́да се́рбскагѡ: ⁘ и҆ рꙋ́цѣ свои̑ воздви́гнемъ къ мл҃тивомꙋ бг҃ꙋ, ⁘ и҆ вседꙋ́шнѣ молѧ́щесѧ, возопїи́мъ є҆мꙋ̀: ⁘ чл҃вѣколю́бче вл҃ко, въ потре́бное вре́мѧ да́вый на́мъ ⁘ сего̀ до́блественнаго и҆ свѣ́тлаго гдⷭ҇и́на гю́рьгѧ, ⁘ сотворѝ и҆ на́мъ бы́ти съ ни́мъ ⁘ и҆дѣ́же присѣща́етъ свѣ́тлость лица̀ твоегѡ̀, ⁘ веселѧ́щи ѿ вѣ́ка всѧ̑ бл҃гоꙋго́дники твоѧ̑, ⁘ впи̑санныѧ въ твое́й кни́зѣ живота̀, ⁘ и҆ пребыва́ющыѧ въ ра́йскихъ селе́нїихъ ⁘ ра́дꙋющесѧ съ твои́ми ст҃ы́ми. ⁘ молѧ́щесѧ ѡ҆ се́мъ, и҆ и҆мꙋ́ще по на́съ ⁘ такова̀ мо́щна предста́телѧ и҆ бл҃гопрїѧ́тна къ бг҃ꙋ мл҃твенника, ⁘ да и҆ мы̀, мл҃твами є҆гѡ̀, сподо́бимсѧ воспрїѧ́тїѧ потре́бꙋющихъ.

Сла́ва, гла́съ и҃:

Ѡ! чꙋдесѐ стра́шнагѡ ⁘ ᲂу҆жѐ чꙋднѣ́йшагѡ же гла́са: ⁘ тиша́йшагѡ и҆ превысоча́йшагѡ ⁘ и҆ во всѣ́хъ бл҃гопоꙋче́нѣшагѡ. ⁘ ѿ! гдⷭ҇и́не мо́й ст҃ы́й и҆ собо́рнѣшїй львѐ, ⁘ се̑ ны́нѣ молчи́ши си́це ⁘ и҆ не и҆спꙋща́еши медото́чнагѡ тѝ гла́са сꙋпрꙋ́жницѣ твое́й, ⁘ на́шей же свѣтлѣ́йшей гг҃ѣ̑ и҆ де́спотицѣ, ⁘ превозжделѣ́ннымъ и҆ сладча́йшымъ тѝ ча́дѡмъ, ⁘ и҆ вѣ́рнѣйшымъ тѝ и҆ ближа́йшымъ слꙋга́мъ. ⁘ ка́кѡ сїѐ сотвори́сѧ, рцы̀ на́мъ, ⁘ ѿ! бж҃твеннѣ́йшаѧ и҆ сщ҃е́ннѣйшаѧ главо̀; ⁘ є҆́й, речѐ, се̑ ᲂу҆стѡ́мъ

Засија нам данас преславни спомен * најблаговернијег деспота Српског господина Ђурђа, * ходите стога о! празникољубни сабори, * световни и монашки зборови саберите се; * похвалу му достојну узносећ(и) * у благоспомени дан уснућа његова, * који је у дан предпразништва Рођења Христова; * радујмо се и веселимо се * трудова се његових и подвига опомињућ(и), * и вери његовој и доброчинствима последујућ(и), * јер он на земљи богобојажљиво и правоверно поживе, * а сада се на небесима духом весели са праведни*[ци]*ма; * као милостиви отац на нас, чеда своја, погледајућ(и), * и од беда и невоља нас, молитвама својим, избављајућ(и). Глас 6:*[13]

Ходите дакле сви Богом сабрани, * збор празнични саставимо: * од архијерејствујућих и началствујућих, * монахујућих и световних, * житељā благознаменитог града Смедеревског, * и од свег христоименитог *[на]*рода Српског; * и руке своје уздигнимо к милостивом Богу, * и сведушно се молећ(и), завапимо Му: * Човекољубиви Владико, који си нам у потребно време дао * овог јуначног и светлог господина Ђурђа, * учини да и ми будемо с њим * тамо где (се) светли светлост лица Твога, * веселећ(и) од *[памти]*века све благоугоднике твоје, * који су записани у Твојој Књизи живота, * и пребивају у рајским насељима, * радујућ(и) се са Твојим светима. * Молећ(и) се за ово, и имајућ(и) уза сē * оваквог моћног заступника и добро примљеног пред Богом молитвеника, * да се и ми, молитвама његовим, удостојимо примања потребног. Слава ... глас 8:

О! чуд(ес)а страшног, * и још чуднијег гласа, * најтишег и најузвишенијег, * и у свему најблагопоучнијег. * О! господине мој свети и најсаборнији лаве, * ево сада ћутиш тако * и не испушташ медоточног ти гласа супружници твојој, * а нашој најсветлијој госпођи и деспотици, * многожељеним и најслађим ти чедима, * и највернијим ти и најближим слугама. * Како се ово учини, реци нам, * о! најбожанственија и најсвештенија главо? * Да, рече, ево устима мојим ћутим и језиком не проговарам, * а познато

---

[13]* за састављање ове Литијске стихире и Литијског славника делом је послужило ***„Надгробно слова (Тужбалица)“*** непознатог Смедеревца: Љ. Стојановић, Стари српски хрисовуљи, акти, биографије, летописи, типици, поменици, записи и др. II. Биографије и похвале, 7. Тужбалица над Ђурђем Бранковићем, Споменик СКА, III, Београд 1890, стр. 90-92.

моимъ молчꙋ̀ и҆ ꙗзы́комъ не провѣща́ю, ✻ ꙗ҆вле́нна же сꙋ́ть всѧ̑ пра̑вномꙋ
сꙋдїѝ и҆ бг҃ꙋ моемꙋ̀, сїѐ повелѣ́вшꙋ, ✻ земле́ннымъ бо и҆ тлѣ́ннымъ
ѡ҆бложе́нъ є҆́смь тѣ́ломъ, ✻ но не молчꙋ̀ дꙋ́хомъ ны́нѣ, оу҆жѐ ра́дꙋюсѧ, ✻
мы́сленнѣ прикаса́ѧсѧ гдⷭ҇ꙋ бг҃ꙋ моемꙋ̀ є҆ли́ко сїѐ возмо́жно, ✻ и҆ ѡ҆ свои́хъ
мнѝ и҆ любе́зныхъ мои́хъ вы́нꙋ молѧ́сѧ: ✻ во є҆́же побѣ́ды надъ всѣ́ми
врагѝ и҆ сꙋпоста́ты ✻ на всѧ́кое вре́мѧ дарова́тисѧ и҆̀мъ.

И҆ ны́нѣ, предпра́здника [зра́това], гла́съ то́йже:

Та́кѡ гл҃го́летъ гдⷭ҇ь: ✻ сѐ грѧдꙋ̀ на ѻ҆́блацѣ ле́гцѣ сѣдѧ̀, ✻ и҆ всѧ̑
писа̑нїѧ ѡ҆ себѣ̀ и҆сполнѧ́ѧ: ✻ во оу҆тро́бꙋ приснодѣ́ственнꙋю
вмѣща́ѧсѧ, ✻ и҆ дѣ́ꙋ дѣ́ою и҆ по рж҃твѣ̀ ѡ҆ставлѧ́ѧ: ✻ всѧ̑ но́во творѧ̀, ✻ и҆
прїѧ́тно лѣ́то гдⷭ҇не возвѣща́ѧ: ✻ де́нь пра́вєднымъ воздаѧ́нїѧ, ✻ на землѝ
оу҆мире́нїѧ ✻ и҆ въ чл҃вѣ́цѣхъ бл҃говоле́нїѧ. ✻ грѧды́й въ верте́пѣ роди́тисѧ ѿ
дѣ́вы, ✻ гдⷭ҇и, сла́ва тѝ.

На стїхо́внѣ: стїхи́ры предпра́здника, гла́съ а҃.
По̑: Всехва́льнїи мч҃ницы:

Безмѣ́рнаѧ мꙋ́дрость бж҃їѧ, ✻ до́мъ себѣ̀ па́че оу҆ма̀ ѿ дѣ́вы созда̀
хрⷭ҇то́съ, ✻ и҆ хо́щетъ въ верте́пѣ и҆ ꙗ҆́слехъ безслове́сныхъ ✻ пло́тїю
роди́тисѧ па́че смы́сла.

Стїхъ: Бг҃ъ ѿ ю҆́га прїи́детъ, ✻ и҆ ст҃ы́й и҆зъ горы̀ пришѣ́не́нныѧ ча́щи.

Ꙗ҆ви́лсѧ є҆сѝ прⷪ҇ро́кѡмъ, хрⷭ҇тѐ, ✻ ꙗ҆́кѡ мо́щно бѣ̀ ви́дѣти тѧ̀,
зижди́телѧ: ✻ въ послѣ́днихъ же времена́хъ всѣ̑мъ показа́лсѧ є҆сѝ
чл҃вѣ́кѡмъ, ✻ во гра́дѣ видѧлеѐмѣ, чл҃вѣ́къ бы́въ.

Стїхъ: Гдⷭ҇и, оу҆слы́шахъ слꙋ́хъ тво́й, и҆ оу҆боѧ́хсѧ: ✻ гдⷭ҇и, разꙋмѣ́хъ дѣла̀
твоѧ̑, и҆ оу҆жасо́хсѧ.

Ѡ҆бтечѐ возвѣща́ющи ѕвѣзда̀ ✻ сл҃нце пра́вды, хрⷭ҇та̀,
ѕвѣздосло́вцємъ, ✻ во гра́дѣ видѧлеѐмѣ, ✻ и҆ а҆́гг҃ли па́стырємъ
ны́нѣ бл҃говѣ́ствꙋютъ: ✻ съ ни́миже потецє́мъ, бг҃омꙋ́дрїи.

је све Праведном судији и Богу моме, који ово заповеди, * јер сам земљаним и пропадљивим обложен телом; * но не ћутим духом сада, већ се радујем, * мислено се дотичућ(и) Господа Бога мога колико је то могуће, * и за ближње ми и вољене моје се једнако молећ(и): * да им се победа над свим непријатељима и противницима * у свако време дарује.

И сада ... Предпразништва [Зорастова], глас исти:

Тако говори Господ: * Ево долазим на облаку лаком седећ(и), * и сва Писма̄ о себи испуњавајућ(и); * у утробу се приснодевствену смештајућ(и), * и Девојку девојком и по рађању остављајућ(и); * све новим творећ(и)*[14] * и пријатну годину Господњу најављујућ(и); * дан уздарја праведнима,*[15] * примирја на земљи * и благонаклоности међу људима. * Теби који долазиш да се у пећини родиш од Дјеве, * Господе, слава Ти.*[16]

На стиховње: стихире Предпразништва, глас 1.
Подобан: **С**вехвални мученици ...

Неизмерна Мудрост Божија, Христос, * дом себи од Дјеве надумно сазда; * јер хоће у пећини и јаслама несловесним * да се у телу роди надразумно.

Стих: **Б**ог ће од Темана*[17] доћи, * и Светац из горе покривене честаром.*[18]*[19]

Јавио си се пророцима, Христе, * колико је било могуће видети Тебе, Саздатеља; * а у последња времена показао си се свим људима, * у граду Витлејему човек поставши.

Стих: **Г**осподе, чух глас Твој, и уплаших се; * Господе, спознах дела твоја, и задивих се.*[20]

Звезда про(хо)ђ(аш)е најављујућ(и) * Сунце правде, Христа, звездознанцима; * а у граду Витлејему * сада анђели благовесте пастирима; * с њима похитајмо *[и ми]*, богомудри.

---

[14]* ср. Откр. 21,5; Иса, 43,19.
[15]* ср. Иса. 61,2; Лк. 4,19.
[16]* ср. Лк. 2,12.
[17]* према новом преводу са хебрејског изворника проте проф. д-ра Драгана Л. Милина.
[18]* у истом преводу: Фарана.
[19]* Авакум 3,3.
[20]* Авакум 3,1.

[Ѝлѝ: стїхѝры ст҃а́гѡ, гла́съ в҃.
По҃: Д҃о́ме є҆ѵфра́дѡвъ:

Бг҃омꙋ́дръ вселе́ннѣй ꙗ҆ви́лсѧ є҆сѝ * и҆ въ ро́дѣ свое́мъ возлю́бленъ бы́лъ є҆сѝ, * є҆ѵ҆льскими стезѧ́ми неꙋклѡ́нно шествꙋ́ѧй * и҆ ѡ҆ сп҃се́нїи люде́й свои́хъ бл҃горевнꙋ́ѧй, * ѻ҆́! гю́рьге, де́споте пре́вн҃ѣйшїй.

Стїхъ: Положи́хъ по́мощь на си́льнаго, * вознесо́хъ и҆збра́ннаго ѿ люде́й мои́хъ.

Сто́лпе бл҃гочести́вѧ и҆ побо́рниче правосла́вїѧ, * не преста́й молѧ́сѧ ѡ҆ пребыва́нїи въ правовѣ́рїи * и҆ ѡ҆ поспѣше́нїи во всѧ́цѣмъ бла́зѣ ро́да твоегѡ̀, * ѻ҆́! гю́рьге, де́споте бл҃же́ннѣйшїй.

Стїхъ: Сегѡ̀ ра́ди пома́за тѧ̀, бж҃е, бг҃ъ тво́й * є҆ле́емъ ра́дости па́че причастникъ твои́хъ.

Пре́жде коне́чнагѡ пропаде́нїѧ се́рбскагѡ самодержа́вїѧ * ꙗ҆ви́ тѧ бл҃гопромысли́тель ро́дꙋ на́шемꙋ крѣ́пка заступника: * ны́нѣ же показꙋ́етъ тѧ̀ и҆ бл҃гопрїѧ́тна къ себѣ̀ мл҃твенника, * ѻ҆́! гю́рьге, де́споте щедрѣ́йшїй.] Сла́ва, гла́съ ѕ҃:

Прїиди́те дне́сь, ѻ҆́! празднолю́бныхъ собра̑нїѧ, * ли́къ дх҃о́вный соста́вимъ * и҆ восхва́лимъ сегѡ̀ бл҃горо́днѣйшаго * и҆ се́рблемъ гдⷭ҇и́на правосла́внѣйшаго: * стеце́мсѧ [сѧ] вѣ́рою и҆ любо́вїю, * и҆ воспои́мъ предпра́здненнаѧ и҆ настоѧ́щагѡ торжества̀ пѣснопѣ̑нїѧ: * великоимени́тагѡ и҆ тве́рдагѡ правовѣ́рїѧ побо́рника, * де́спота гю́рьгѧ ѿ сла́вныхъ бра́нковичей: * се́й бо ны́нѣ предстои́тъ хрⷭ҇тꙋ̀ бг҃ꙋ, * и҆ мл҃твами є҆гѡ̀ прїе́млемъ ꙗ҆̀же [сꙋ́ть] на́мъ полє́знаѧ * и҆ ѡ҆ дꙋша́хъ на́шихъ сп҃си́тельнаѧ. И҆ ны́нѣ, предпра́здниства, гла́съ то́йже:

Сѐ вре́мѧ прибли́жисѧ сп҃се́нїѧ на́шегѡ, * гото́висѧ, верте́пе, дв҃а приближа́етсѧ роди́ти: * видлее́ме, землѐ і҆ꙋ́дова, красꙋ́йсѧ и҆ весели́сѧ, * ꙗ҆́кѡ и҆зъ тебѐ возсїѧ̀ гдⷭ҇ь на́шъ. * ᲂу҆слы́шите го́ры и҆ хо́лми, * и҆ ѻ҆кре́стныѧ страны̑ і҆ꙋде́йскїѧ, * ꙗ҆́кѡ гражде́тъ хрⷭ҇то́съ: * да сп҃се́тъ, є҆го́же созда̑, чл҃вѣ́ка, * ꙗ҆́кѡ чл҃вѣколю́бецъ.

[Или: стихире светога, глас 2.
Подобан: Доме Еуфратов ...*[21]

Богомудар васељени си се јавио * и међ(у) родом својим вољен си био, * Јеванђелским стазама неуклоно ходећ(и) * и за спасење народа свога добро ревнујућ(и) * о! Ђурђе, деспоте најправеднији.

Стих: Пружих (по)моћ јунаку, * узвисих изабраног из*[међу]* народа мога.*[22]

Стубе побожности и поборниче православља, * не престај да се молиш за о(п)станак у правоверју * и за напредак у сваком добру *[на]*рода твога, * о! Ђурђе, деспоте најблаженији.

Стих: Тога ради помаза те, Боже, Бог твој * јелејем радости више од другова твојих.*[23]

Пре коначне пропасти Српског самодржавља * јави те Благопромислитељ *[на]*роду нашем *[као]* моћног заштитника; * а сада те показује и *[као]* добро примљеног пред Собом молитвеника, * о! Ђурђе, деспоте најиздашнији.] Слава ... глас 6:

Ходите данас, о! празникољубних сабрања̄, * збор духовни саставимо * и усхвалимо овог најблагороднијег * и Срб(љ)има господина најправославнијег; * стецимо се *[с]* вером и љубављу, * и успојмо предпразничне и насталог торжества песмопоје: * великоименитог и чврстог бранитеља правоверја, * деспота Ђурђа од славних Бранковића; * јер он сада стоји пред Христом Богом, * и молитвама његовим добијамо оно што нам је корисно * и за душе наше спасоносно. И сада ... Предпразништва, глас исти:

Ево, време се приближи спасења нашега, * *[у]*готови се, пећино, Дјева се приближава да роди; * Витлејеме, земљо Јудина, *[у]*краси се и весели се, * јер из Тебе засија Господ наш. * *[По]*чујте горе и хумке, * и земље около Јудејске, * јер долази Христос, * да спасе човека кога је саздао, * као човекољубив.

---

[21]* могу се певати на Литији, ако хоћеш.
[22]* Пс. 88,20в.
[23]* Пс. 44,8.

На бл҃гвеніи хлѣбѡвъ: тропа́рь ст҃а́гѡ, гла́съ г҃:

Правосла́віѧ побо́рника непоколеби́ма, ✻ и҆ хр҃тїа́нскагѡ ви́тѧзьшества предста́вителѧ и҆зрѧ́дна, ✻ де́спота се́рбскаго гю́рьгѧ бл҃гочести́ва: ✻ начерта́ніе владѣ́телей бл҃гоправи́тельствꙋющихъ, ✻ и҆ ѹ҆подобле́ніе самоде́ржцєвъ правовѣ́рꙋющихъ ✻ на захожде́ніи се́рбскагѡ самодержа́віѧ: ✻ вѣнцы̀ пѣ́сненными дне́сь бл҃голѣ́пнѡ ѹ҆вѧзе́мъ, ✻ и҆ ꙗ҆́кѡ бг҃олю́бца и҆ ѻ҆ч҃естволю́бца и҆́скреннѧ похва́лимъ. [Два́жды.]

И҆ предпра́здника, гла́съ д҃:

Гото́висѧ, видѧлее́ме, ✻ ѿве́рзисѧ всѣ́мъ, є҆де́ме, ✻ красꙋ́йсѧ, є҆ѵфра́дѡ, ✻ ꙗ҆́кѡ дре́во живота̀ въ верте́пѣ процвѣтѐ ѿ дв҃ы: ✻ ра́й бо ѻ҆но́ѧ чре́во ꙗ҆ви́сѧ мы́сленный, ✻ въ не́мже бж҃твенный са́дъ: ✻ ѿ негѡ́же ꙗ҆́дше, жи́ви бꙋ́демъ, ✻ не ꙗ҆́коже а҆да́мъ ѹ҆́мремъ. ✻ хр҃то́съ рѧжда́етсѧ, ✻ пре́жде па́дшїй возста́вити ѻ҆́бразъ. [Єди́ножды.]

НА ѹ҆́ТРЕНИ.

На Бг҃ъ гдⷭ҇ь: тропа́рь предпра́здника, гла́съ д҃:

Гото́висѧ, видѧлее́ме, ✻ ѿве́рзисѧ всѣ́мъ, є҆де́ме:

И҆нъ тропа́рь ст҃а́гѡ, гла́съ в҃:

Пре̑днагѡ де́спота се́рбскагѡ гю́рьгѧ ✻ па́мѧть дне́сь пра́здноующе, ✻ мо́лимъ тѧ̀, хр҃тѐ бж҃е: ✻ въ пра́вѣй вѣ́рѣ ср҃ца̀ на̑ша ѹ҆твердѝ, ✻ и҆ ко сп҃се́нїю живо́тъ на́шъ ѹ҆пра́ви.

Сла́ва: тропа́рь ст҃а́гѡ, гла́съ г҃:

Правосла́віѧ побо́рника непоколеби́ма:

И҆ ны́нѣ: па́ки предпра́здника.

По а҃-й кадѧ́смѣ: сѣда́ленъ, гла́съ г҃.

По̑: Бж҃твенныѧ вѣ́ры:

Ѻ҆́бразъ бл҃гочести́ѧ всѣ́мъ позна́лсѧ є҆сѝ, ✻ и҆ мнѡ́гаѧ дарова̑нїѧ ѿ хр҃та̀ бг҃а воспрїѧ́лъ є҆сѝ: ✻ сла́вою непреходѧ́щею тѧ̀ ѹ҆вѣнча́вша, ✻ и҆ сообщника ст҃ы́хъ свои́хъ тѧ̀ содѣ́лавша: ✻ съ ни́миже, гю́рьге, де́споте бг҃овѣнча́нный, ✻ моли́сѧ ѡ҆ сп҃се́нїи дꙋ́шъ на́шихъ. [Два́жды.]

На благосиљању хлебова: тропар светог, глас 3:*[24]

Православља бранитеља непоколебивог, * и хришћанског витештва представника изврсног, * деспота Српског Ђурђа благочестивог; * слику владарā добро управљајућих, * и прилику самодржацā прав[илн]о верујућих * на заласку Српског самодржавља; * венцима песменим данас благољепно исплетимо, * и као Богољубца и родољубца*[25] искреног похвалимо. [Двапут.]

И Предпразништва, глас 4:

Готови се, Витлејеме, * отвори се свима, Едеме; * [у]краси се, Евфрато, * јер Дрво живота у пећини процв(ет)а од Дјеве; * и њена се утроба показа рајем духовним, * у коме је Божанска садница; * од које једућ(и), живи ћемо бити, * а нећемо као Адам умрети. * Христос се рађа, * да подигне [свој] пређе пали образ. [Једном.]

НА ЈУТРЕЊУ.

На **Б**ог је Господ ... тропар Предпразништва, глас 4:

Готови се, Витлејеме, * отвори се свима, Едеме ...

Други тропар светога, глас 2:*[26]

Праведног деспота Српског Ђурђа * спомен данас празнућ(и), * молимо те, Христе Боже: * у правој вери срца наша учврсти, * и ка спасењу живот наш управи.

Слава ... тропар светог, глас 3:

Православља бранитеља непоколебивог ...

И сада ... опет Предпразништва.

По 1. катизми: сједален, глас 3.
Подобан: **Б**ожанствене вере ...

Образом побожности свима си се обзнанио, * и многе си дар(ов)е од Христа Бога примио; * који те славом непролазном увенча, * и заједничарем те светих својих учини; * с њима, Ђурђе, деспоте боговенчани, * моли се за спасење душа наших. [Двапут.]

---

[24]* састављен 3. нов. 2019. г, минимално дорединован 5. јуна 2020. г. а финализован 15. дец. 2021. г.
[25]* буквални превод би био: љубитеља отаџбине / отаџбинољубца, али се у савременом српском језика за то одомаћио приближан израз: родољуб(ац).
[26]* други тропар (по узору на тропаре праведнима) састављен накнадно 14. дец. 2021. г.

Сла́ва, и҆ ны́нѣ, предпра́здника, гла́съ и҆ подо́бенъ то́йже:

Ра́дꙋетсѧ дне́сь цр҃ковь, пое́тъ, ✻ краси́тсѧ, предпра́здноствꙋетъ сп҃сово вои́стиннꙋ рж҃тво̀: ✻ всесв҃то́е бо соверша́етсѧ торжество̀, ✻ и҆ въ гд҃ню сла́вꙋ ѡ҆блачи́тсѧ. ✻ всѝ воззове́мъ хр҃тꙋ̀ бг҃ꙋ: ✻ чл҃вѣколю́бче, поми́лꙋй ны̀, поѧ́щыѧ тѧ̀.

По в҃-й кадѝсмѣ: сѣда́ленъ, гла́съ и҃:

Бла́гомъ земле́нымъ ѕѣлѡ̀ и҆зѡби́лꙋѧ, ✻ но, лꙋ́чшими ѹ҆ хр҃та̀ па́че богатѣ́ѧсѧ: ✻ ще́дрый дарода́вецъ мнѡ́гимъ ѻ҆бите́лемъ бы́лъ є҆сѝ, ✻ и҆ ѻ҆те́цъ мл҃тивый ѡ҆бнища́вшымъ ꙗ҆ви́лсѧ є҆сѝ: ✻ дꙋ́шꙋ свою̀ та́кѡ напꙋ́тїемъ присноживо́тїѧ снабдѣ́въ, ✻ и҆ въ собо́рѣхъ ст҃ы́хъ хр҃тꙋ̀ пра́вѡ предста́въ: ✻ того̀, вы́нꙋ молѝ, ✻ гю́рьге, де́споте бг҃обога́тый, ✻ ѡ҆ помолованїи дꙋ́шъ на́шихъ. [Два́жды.]

Сла́ва, и҆ ны́нѣ, предпра́здника, гла́съ и҆ подо́бенъ то́йже:

Свирѣ́лей па́стырскихъ преставлѧ́ющее пѣ́сни, ✻ во́инство а҆́гг҃льское возгласѝ, къ ни́мъ гл҃го́лѧ: ✻ преста́ните свирѧ́юще, ✻ и҆̀же надъ чреда́ми пасо́мыхъ старѣ́йшины, возопі́йте поѧ́ще: ✻ ꙗ҆́кѡ роди́сѧ хр҃то́съ гд҃ь, ✻ бл҃говоли́вый сп҃стѝ, ꙗ҆́кѡ бг҃ъ, ро́дъ чл҃вѣ́ческїй.

Полѹ҃еле́й. Велича́нїе:

Велича́емъ тѧ̀, ✻ ст҃ы́й и҆ пр҃вный ✻ де́споте се́рбскїй гю́рьге, ✻ и҆ почита́емъ тѝ ч҃тнꙋ́ю па́мѧть: ✻ ты́ бо мо́лиши за на́съ ✻ хр҃та̀, бг҃а на́шего.

Ѱало́мъ и҆збра́нный:

Гд҃ь мнѣ̀ помо́щникъ, и҆ не ѹ҆боюсѧ:

По полѹ҃еле́н: сѣда́ленъ, гла́съ и҃.

По҃: Премр҃ости и҆ сло́ва:

Ѡ҆ пребыва́нїи держа́вы се́рбскїѧ мно́гѡ воюѧ, ✻ и҆ ѡ҆ соблюде́нїи пра́выѧ вѣ́ры вы́нꙋ ревнꙋ́ѧ: ✻ стра́нствованїе земле́нное бг҃обоѧ́зненнѡ провожда́лъ є҆сѝ, ✻ и҆ тече́нїе житє́йское бл҃гополꙋ́чнѡ соверши́лъ є҆сѝ: ✻ ѡ҆ на́съ ны́нѣ хр҃тꙋ̀ моли́сѧ, ✻ гю́рьге, де́споте бг҃осла́вный, ✻ и҆ на́мъ до́брагѡ ѿвѣ́та ✻ къ немꙋ̀ предста́вше сподо́битисѧ. [Два́жды.]

Слава ... **и** сада ... Предпразништва, глас и подобан исти:

Радује се данас Црква *[и]* пева, * украшава се *[и]* предпразнује Спасово истинско Рођење; * јер се свесвето торжество савршава, * и *[она]* се у Господњу славу облачи. * Сви ускликнимо Христу Богу: * Човекољубче, помилуј, нас који Те *[о]*певамо.

По 2. катизми: сједален, глас 8:

Благом земаљским веома изобилујућ(и), * но, оним што је претежније у Христа се већма богатећ(и); * издашни дародавац многим обитељима си био, * и отац милостиви осиротелима си се јавио; * душу своју тако попутнином вечног живота опремивши, * и у саборима светих пред Христа право ставши; * Њега, једнако моли, * Ђурђе, деспоте Богом богати, * за помиловање душа наших. [Двапут.]

Слава ... **и** сада ... Предпразништва, глас и подобан исти:

Свирāла пастирских прекидајућ(и) песме, * војска се анђелска огласи, *[к]* њима говорећ(и): * Застаните са свирком, * паствe стадоначалници, *[и]* ускликните *[по]*певајућ(и); * јер се родио Христос Господ, * који је благо*[из]*волео да спасе као Бог род људски.

Полијелеј. Величање:

Величамо те, * свети и праведни * деспоте Српски Ђурђе; * и поштујемо ти часни спомен, * јер ти молиш за нас * Христа, Бога нашег.

Псал(а)м изабрани:

Господ ми је помоћник, и нећу се бојати ...*[27]

По Полијелеју: сједален, глас 8.

Подобан: **П**премудрости и Речи ...

За опстанак државе Српске много војујућ(и), * и за одржање праве вере једнако ревнујућ(и); * странствовање си земаљско богобојажљиво проводио, * и трку си животну добродобитно завршио; * за нас се сада Христу моли, * Ђурђе, деспоте Богом славни, * да се и ми доброг одговора * пред Њега ставши удостојимо. [Двапут.]

---

[27]* Пс. 117,6.

Слава, и нынѣ, предпразднства, гласъ и подобенъ тойже:

Изъ нѣдръ ѻ҆ческихъ сошелъ еси̑, ✻ и несказа́ннымъ истоща́нїемъ, ю҆́же по на́мъ нищетꙋ̀ воспрїа́лъ еси̑, ✻ па́че е҆стества̀, чл҃вѣколю́бче, ✻ въ верте́пъ вселитися бл҃говолилъ еси̑, гдⷭ҇и, ✻ и ꙗ҆́кѡ мл҃нецъ сѡцы̀ пита́ешися, ✻ зижди́тель и҆ гдⷭ҇ь. ✻ тѣ́мже, ѕвѣздо́ю наставля́еми, волсвѝ, ✻ да́ры тебѣ̀ прино́сѧтъ, ꙗ҆́кѡ вл҃цѣ тва́ри: ✻ па́стырїе и҆ а҆́гг҃ли дивля́хꙋся зовꙋ́ще: ✻ сла́ва въ вы́шнихъ бг҃ꙋ, ✻ на зе́млю грѧдꙋ́щемꙋ роди́тися, ꙗ҆́кѡ чл҃вѣ́кꙋ.

Та́же степе́нна: а҃-й а҆нтїфѡ́нъ д҃-гѡ гла́са.

Прокі́менъ, гла́съ д҃:

Положи́хъ по́мощь на си́льнаго, ✻ вознесо́хъ и҆збра́ннаго ѿ людей мои́хъ.

Стіхъ: И҆́бо рꙋка̀ моѧ̀ застꙋ́питъ е҆го̀, ✻ и мы́шца моѧ̀ ᲂу҆крѣпи́тъ е҆го̀.

Всѧ́кое дыха́нїе:

Ст҃о́е є҆ѵ҆а҃ге́лїе ѿ лꙋки̑, зача́ло ч҃е [глава̀ д҃і,в҃і-к҃з]:

Речѐ гдⷭ҇ь при́тчꙋ сїю̀: [д҃і,в҃і] Чл҃вѣ́къ нѣ́кїй добра̀ ро́да и҆́де на странꙋ̀ дале́че, прїѧ́ти себѣ̀ цр҃ство, и҆ возврати́тися. [г҃і] Призва́въ же де́сѧть ра̑бъ свои́хъ, дадѐ и҆̀мъ де́сѧть мна̑съ, и҆ речѐ къ ни́мъ: кꙋ́плю дѣ́йте до́ндеже прїидꙋ̀. [д҃і] И҆ гра́ждане е҆гѡ̀ ненави́дѧхꙋ е҆го̀, и҆ посла́ша моли́твꙋ въ слѣ́дъ е҆гѡ̀, гл҃го́люще: не хо́щемъ семꙋ̀, да ца́рствꙋетъ надъ на́ми. [є҃і] И҆ бы́сть е҆гда̀ возврати́сѧ, прїи́мъ цр҃ство, речѐ пригласи́ти рабы̑ ты̑ѧ, и҆̀мже дадѐ сребро̀, да ᲂу҆вѣ́сть, каковꙋ̀ кꙋ́плю сꙋ́ть сотвори́ли. [ѕ҃і] Прїи́де же пе́рвый, гл҃го́лѧ: гдⷭ҇и, мна́съ твоѧ̀ придѣ́ла де́сѧть мна̑съ. [з҃і] И҆ речѐ е҆мꙋ̀: бл҃гі́й ра́бе и҆ до́брый, ꙗ҆́кѡ ѡ҆ ма́лѣ вѣ́ренъ бы́лъ е҆сѝ, бꙋ́ди ѻ҆́бласть и҆мѣ́ѧ надъ десѧтїю̀ градѡ́въ. [и҃і] И҆ прїи́де вторы́й, гл҃го́лѧ: гдⷭ҇и, мна́съ твоѧ̀ сотворѝ пѧ́ть мна̑съ. [ѳ҃і] Рече́ же и҆ томꙋ̀: и҆ ты̀ бꙋ́ди надъ пѧтїю̀ градѡ́въ. [к҃] И҆ дрꙋгі́й прїи́де, гл҃го́лѧ: гдⷭ҇и, сѐ мна́съ твоѧ̀, ю҆́же и҆мѣ́хъ положе́нꙋ во ᲂу҆брꙋ́сѣ. [к҃а] Боѧ́хсѧ бо тебѐ, ꙗ҆́кѡ чл҃вѣ́къ є҆́сѝ: взе́млеши е҆гѡ́же не положѝ, и҆ жне́ши е҆гѡ́же не сѣ́ѧвъ. [к҃в] Гл҃го́ла

Слава ... и сада ... Предпразништва, глас и подобан исти:

Из недара си се Очевих спустио, * и по неисказивом унижењу нашу си ништавност узео, * надприродно, Човекољубче; * у пећину си благо[*из*]волео да се уселиш, Господе, * и да се као Дет(енц)е од дојки храниш, * [*Ти који си*] Саздатељ и Господ. * Стога, звездом вођени, маг(ов)и, * дар(ов)е Т(еб)и доносе као Владару творевине; * [*а*] пастири и анђели се диве, узвикујући(и): * Слава на висинама Богу, * који долази на земљу да се роди као Човек.

Затим Степена: 1. антифон 4. гласа.

Прокимен, глас 4:

Пружих (по)моћ јунаку, * узвисих изабраног из[*међу*] народа мога.*[28]

Стих: Јер ће га рука моја заштитити, * и мишица ће га моја укрепити.*[29]

Све што дише ...

Св. Јеванђеље од Луке, зач. 95 [глава 19,12-27]:

Рече Господ причу ову: [19,12] Човјек неки племенита рода отиде у даљну земљу да прими себи царство, па да се врати. [13] Дозвавши пак десет својих слугу, даде им десет кеса сребра и каза им: Тргујте док се не вратим. [14] А његови грађани мрзели су га, и послаше за њим изасланство говорећи: Нећемо да он царује над нама. [15] И догоди се, када се он вратио примивши царство, рече да му дозову оне слуге којима даде сребро, да види шта је који зарадио. [16] И дође први говорећи: Господару, кеса твоја донесе десет кеса. [17] И рече му: Добро, добри слуго; за то што си у најмањем био вјеран, ево ти власт над десет градова. [18] И дође други говорећи: Господару, кеса твоја донесе пет кеса. [19] А он рече и њему: И ти буди над пет градова. [20] И трећи дође говорећи: Господару, ево твоја кеса коју сам држао завезану у убрусу; [21] Јер сам се бојао тебе, зато што си човјек строг: узимаш што ниси оставио, и жањеш што ниси сијао, и сабираш гдје ниси вијао. [22] А он му рече: По твојим

[28]* Пс. 88,20в.
[29]* Пс. 88,22.

же є҆мꙋ̀: ѿ ѹ҆стъ твои́хъ сꙋждꙋ̀ ти, лꙋка́вый ра́бе: вѣ́дѧше, ꙗ҆́кѡ а҆́зъ чл҃вѣ́къ ꙗ҆́ръ є҆́смь, вземлю̀ є҆гѡ́же не положи́въ, и҆ жнꙋ̀ є҆гѡ́же не сѣ́ѧвъ. [к҃г] И҆ почто̀ не вда́лъ є҆сѝ моегѡ̀ сребра̀ кꙋпцє́мъ, и҆ а҆́зъ прише́дъ, съ ли́хвою и҆стѧза́лъ бы́хъ є҆̀; [к҃д] И҆ предстоѧ́щымъ речѐ: возми́те ѿ негѡ̀ мна́съ, и҆ дади́те и҆мꙋ́щемꙋ де́сѧть мна̑съ. [к҃є] И҆ рѣ́ша є҆мꙋ̀: гдⷭ҇и, и҆́мать де́сѧть мна̑съ. [к҃ѕ] Гл҃го́лю бо ва́мъ, ꙗ҆́кѡ всѧ́комꙋ и҆мꙋ́щемꙋ да́стсѧ: а҆ ѿ неимꙋ́щагѡ, и҆ є҆́же и҆́мать, ѿи́метсѧ ѿ негѡ̀. [к҃з] Ѻ҆ба́че врагѝ моѧ̑ ѡ҆́ны, и҆̀же не хотѣ́вшыѧ мнѣ̀, да цр҃ь бы́хъ бы́лъ надъ ни́ми, приведи́те сѣ́мѡ, и҆ и҆зсѣцы́те предо мно́ю.

По н҃-мъ ѱалмѣ̀:

Сла́ва: Мл҃твами ст҃а́гѡ и҆ бл҃говѣ́рнагѡ де́спота гю́рьгѧ, мл҃тиве, ✻ ѡ҆чи́сти мно́жество согрѣше́нїй на́шихъ.

И҆ ны́нѣ: Мл҃твами бц҃ы, мл҃тиве, ✻ ѡ҆чи́сти мно́жество согрѣше́нїй на́шихъ. Ст҃і́хъ:

Поми́лꙋй мѧ̀, бж҃е, по вели́цѣй мл҃ти твое́й, ✻ и҆ по мно́жествꙋ щедрѡ́тъ твои́хъ, ѡ҆чи́сти беззако́нїе моѐ. Ст҃їхи́ра, гла́съ ѕ҃:

Прїиди́те дне́сь, ѳ҃! бл҃гочⷭ҇ти́вїи, ✻ къ торжествꙋ̀ приспѣ́вшемꙋ собере́мсѧ, ✻ и҆ пѣ́снь ст҃олѣ́пнꙋю воспои́мъ, ✻ па́мѧть всечⷭ҇тнꙋ́ю бл҃говѣ́рнагѡ де́спота гю́рьгѧ соверша́юще: ✻ хр҃та̀ бг҃а ѡ҆ всѣ́хъ бл҃годарѧ́ще, ✻ и҆ томꙋ̀ ѿ глꙋбины̀ дꙋши̇̀ молѧ́щесѧ: ✻ мл҃твами ст҃а́гѡ твоегѡ̀, ✻ є҆го́же ди́вно просла́вилъ є҆сѝ, вл҃ко, ✻ ѿ напа́стей и҆ бѣ́дъ ✻ сп҃са́й ны̀ разсла́бленныѧ и҆ ѹ҆нива́ющыѧ.

Канѡ́нъ предпра́здниства, со і҆рмосо́мъ, на н҃:

є҆гѡ́же краегранє́сїе по а҆лфави́тꙋ.

Творе́нїе і҆ѡ́сифово. Гла́съ ѕ҃.

Пѣ́снь а҃. І҆рмо́съ:

Волно́ю морско́ю ✻ скры́вшаго дре́вле, гони́телѧ, мꙋчи́телѧ, ✻ въ ꙗ҆́слехъ сокрыва́емаго ѹ҆би́ти и҆́щетъ и҆́рѡдъ: ✻ но мы̀ съ волхвы̑ пои́мъ: ✻ гдⷭ҇еви воспои́мъ, ✻ сла́вно бо просла́висѧ.

ћу ти ријечима судити, зли слуго! Знао си да сам ја човјек строг, који узимам што нисам оставио, и жањем што нисам сијао, и сабирам гдје нисам вијао. [23] Па зашто ниси дао сребро моје у мјењачницу, и дошавши ја бих га примио са добитком? [24] И рече присутнима: Узмите од њега кесу и подајте ономе што има десет кеса. [25] И рекоше му: Господару, он има десет кеса. [26] Кажем вам пак: Свакоме који има даће се; а од онога који нема, узеће се и оно што има. [27] А оне непријатеље моје који нису хтјели да ја царујем над њима, доведите амо, и исијеците их преда мном.

По 50-том Псал(а)му:

Слава ... **М**олитвама светог и благоверног деспота Ђурђа, Милостиви, * очисти обиље сагрешења наших.

И сада ... **М**олитвама Богородице, Милостиви, * очисти обиље сагрешења наших. Стих:

Помулуј ме, Боже, по великој милости Својој, * и по обиљу милосрђа Свога, очисти беззакоње моје.*[30] Стихира, глас 6:

Ходите данас, о! благочестиви, * на торжество се приспело саберимо, * и песму светољепну запевајмо, * спомен свечасни благоверног деспота Ђурђа савршавајућ(и); * Христу Богу за све благодарећ(и), * и Њему се из дубине душе молећ(и): * Молитвама светог Твога, * кога си дивно прославио, Владико, * од напастӣ и бедā * спасавај нас разслабљене и клонуле.

Канон Предпразништва, са ирмосом на 8;
коме је акростих: по алфабету.
Творење Јосифово. Глас 6.

Песма 1. Ирмос:

Оног који је таласима морским * покрио у давнини гонитеља *[и]* мучитеља, * *[сада]* у јаслама скривеног тражи Ирод да убије; * но ми, с маг(ов)има *[за]*певајмо: * Господа опевајмо, * јер се славно прослави.

---

[30]* Пс. 50,3.

Кнѧ́зь и҆зъ і҆ꙋ́ды ѡ҆скꙋдѣ̀ ѹ҆жѐ: ✻ є҆мꙋ́же бо завѣща́сѧ, ꙗ҆́коже предписа́сѧ, ✻ ꙗ҆зы́кѡвъ чѧ́нїе, і҆и҃съ х҃рто́съ, прїи́де, ✻ и҆ въ вертепѣ̀ рѧжда́етсѧ кра́йнїѧ ра́ди бл҃гости.

Видлеѐме, весели́сѧ ра́достїю: ✻ въ тебѣ̀ бо рѧжда́етсѧ х҃рто́съ гдⷭ҇ь. ✻ вселе́ннаѧ да и҆гра́етъ, прїе́млющи и҆збавле́нїе: ✻ да ликꙋ́етъ всѧ̀ тва́рь пра́зднꙋющи.

Ро́дъ чл҃вѣ́ческїй хотѧ̀ сп҃стѝ, пребл҃гі́й, ✻ во ѹ҆тро́бꙋ всели́сѧ неискꙋсобра́чныѧ дв҃ы: ✻ и҆ сѐ роди́тисѧ грѧде́тъ. ✻ томꙋ̀ поклони́мсѧ, сла́внѡ бо просла́висѧ.

Ѝ канѡ́нъ ст҃а́гѡ, на ѕ҃, є҆гѡ́же краегранѐсїе [въ тропарѣ́хъ и҆ сѣда́льнѣ]:

Побо́рника правовѣ́рїѧ всеизрѧ́дна похва́лимъ.

Въ бг҃оро́дичнахъ же: [Творе́нїе:] Зора́стово. Гла́съ то́йже.

Пѣ́снь а҃. І҆рмо́съ: то́йже.

Похвалꙋ̀ принестѝ лѣпоп҃бнꙋю ✻ ст҃о́мꙋ и҆ бл҃говѣ́рномꙋ де́спотꙋ гю́рьгю, ✻ и҆ досто́йнѡ просла́вити є҆го̀: ✻ х҃ртѐ мо́й, сло́во мѝ да́рꙋй ✻ и҆ ѹ҆́мъ мѝ ѿве́рзи.

Припѣ́в: Ст҃ы́й бл҃говѣ́рный де́споте гю́рьге, молѝ бг҃а ѡ҆ на́съ!

Бо́рствꙋѧ до конца̀ на враги̑ ро́да твогѡ̀, ✻ и҆ непреста́ннѡ вою́ѧ ѡ҆ ѻ҆́чествїи твое́мъ, добропобѣ́дный: ✻ дꙋ́шꙋ бг҃орачи́тельнꙋю, ср҃це мл҃тиво ✻ и҆ нра́въ ще́дрꙋю и҆мѣ́лъ є҆сѝ.

Ни въ ко́нѣхъ, ни въ колесни́цахъ, ни въ ѻ҆рꙋ́жїѧхъ ✻ ꙗ҆́кѡ нѣ́сть крѣ́пость владѣ́ющагѡ вѣ́дѣлъ є҆сѝ, бл҃же́нне: ✻ но въ по́мощи бг҃а вы́шнѧгѡ ✻ и҆ въ при́снѣмъ ѹ҆пова́нїи на него̀. Бг҃ор҃ченъ:

Земленорѡ́днымъ прихо́дитъ дне́сь нб҃ный, ✻ землє́нныѧ возвы́сити къ небє́снымъ: ✻ є҆стество̀ чл҃вѣ́ческое рожде́нїемъ взе́млѧй, ✻ и҆ всего̀ себѐ и҆́мъ возда́рствїе да́рꙋѧй. Катава́сїа:

Хр҃то́съ рѧжда́етсѧ, сла́вите: ✻ хр҃то́съ съ нб҃съ, срѧ́щите: ✻ хр҃то́съ на землѝ, возноси́тесѧ: ✻ по́йте гдⷭ҇еви всѧ̀ землѧ̀, ✻ и҆ весе́лїемъ воспо́йте, лю́дїе, ✻ ꙗ҆́кѡ просла́висѧ.

Када кнеза Јуди сасвим нестаде, * дође Онај за ког се обећа као што је (у)напред писано, * *[и]* Ког очекиваху народи, Исус Христос; * и у пећини се роди из крајње доброте.

Витлејеме, весели се *[од]* радости; * јер се у теби рађа Христос Господ. * Васељена да игра избављење примајућ(и), * *[и]* сва творевина да ликује празнујућ(и).

Желећ(и) да спасе род људски, Преблаги, * у утробу се усељава неискусобрачне Дјеве, * и ево, долази да се роди. * Њему се поклонимо, јер се славно прослави.

И канон светога, на 6, чији је акростих [у тропарима и сједалену]:
Поборника правоверја свеизврсна похвалимо.

А у богородич(а)нима: [Творење:] Зорастово. Глас исти.*[31]

Песма 1. Ирмос: исти.

Похвалу да принесем љепоподобну * светом и благоверном деспоту Ђурђу, * и да га достојно прославим; * Христе мој, реч ми даруј * и ум ми отвори.

Припев: **С**вети благоверни десоте Ђурђе, моли Бога за нас!

Борећ(и) се до краја са непријатељима *[на]*рода твога, * и војујућ(и) непрестано за отаџбину своју, добропобедни; * душу богочежњиву, срце милостиво * и нарав издашну си имао.

Ни у коњима,*[32] ни у кол(есн)и(ца)ма, ни у оружјима – * да није снага владара знао си, блажени; * већ у помоћи Бога вишњег * и у сталном поуздању у Њега. Богородичан:

Земљ(ан)орођеним долази данас Небески, * да земљане узвиси к небеским; * природу људску рођењем узимајућ(и), * и свег им Себе за уздарје дарујућ(и). Катавасија:

Христос се рађа, славите; * Христос *[силази]* с неб(ес)а, у сусрет *[Му]* излазите; * Христос *[се јавља]* на земљи, узносите се. * Певај Господу, сва земљо; * и *[с]* весељем *[по]*певај, народе; * јер *[Он]* се прослави.*[33]

---

[31]* писање канона започето 19. нов. 2021. г., а акростих смишљен претходних дана.
[32]* ср. Пс. 19,8.
[33]* Божићна катавасија се даје у редакцији мог ранијег превода из децембра 2007. г. (?)

Пѣснь г҃. Ѝрмо́съ:

Тебѐ на вода́хъ ✻ повѣ́сившаго всю̀ зе́млю нешдержи́мѡ, ✻ тва́рь ви́дѣвши въ верте́пѣ раждаю́щасѧ, ✻ оу҆́жасомъ содрога́шесѧ, ✻ нѣ́сть сѝ̑ъ, па́че тебѐ, ✻ гдⷭ҇и, зовꙋ́щи.

Въ ра́бїй ѡ҆блещи́сѧ ѻ҆́бразъ восхотѣ́лъ є҆сѝ, ✻ ꙗ҆́кѡ да рабо́ты мѧ̀ лꙋка́ваго и҆зба́виши, ✻ пѣсносло́влю твоѐ бл҃гоꙋтро́бїе, сло́ве, ✻ ѻ҆ц҃ꙋ̀ собезнача́льне и҆ сопри́сносꙋ́щне: ✻ сла́ва смотре́нїю твоемꙋ̀.

Грѧде́тъ дв҃а гдⷭ҇а роди́ти въ верте́пѣ, ✻ предвари́те, волсвѝ: ✻ па́стырїе ны́нѣ прїиди́те, ✻ пѣ́снь съ высоты̀ а҆́гг҃ли возопі́йте, ✻ ꙗ҆ви́сѧ чл҃вѣ́кѡмъ и҆збавле́нїе.

И҆ща́й мѧ̀ заблꙋ́ждшаго, чл҃вѣколю́бче, ✻ и҆ верте́пъ ꙗ҆́вльшасѧ разбо́йническїй дѣ́лы непло́дными, ✻ въ верте́пъ ны́нѣ прише́лъ є҆сѝ ✻ ѿ дв҃ы дне́сь роди́тисѧ, вл҃ко: ✻ сла́ва, сло́ве, прише́ствїю твоемꙋ̀.

Ѝнъ. Ѝрмо́съ: то́йже.

Кадолі́чество цр҃кве є҆ди́ныѧ дѣйстви́тельнѡ и҆сповѣ́далъ є҆сѝ, ✻ и҆ со ѡ҆каѧ́нными ѿстꙋ́пники въ тꙋ́юдже про́пасть не стремѣ́лъ є҆сѝ: ✻ ѿверга́ѧсѧ всѣ́хъ навѣ́тѡвъ лꙋка́выхъ латі̑нъ, ✻ гю́рьге, де́споте на́шъ бл҃гоговѣ́йне.

Пра́вильнымъ разꙋжде́нїемъ и҆зобилꙋ́ѧ, ✻ и҆ многочи́сленными добродѣ́тельми красѧ́сѧ: ✻ до́бръ владѣ́тель лю́демъ свои̑мъ на земли̑ бы́лъ є҆сѝ, ✻ и҆ къ торжествꙋ̀ правовѣ́рныхъ царе́й вселе́нныѧ ✻ на нб҃сѝ присовокꙋпи́лсѧ є҆сѝ.

Весели́сѧ дне́сь цр҃кве правосла́внаѧ ѡ҆ лѣ́тнѣй па́мѧти ✻ вѣ́рнагѡ тѝ сы́на, де́спота се́рбскагѡ гю́рьгѧ: ✻ пра́здноꙋй наипа́че бл҃гочести́вый ро́де се́рбскїй, ✻ ны́нѣ бо и҆́маши къ бг҃ꙋ мл҃твенника бл҃гопрїѧ́тна и҆ бл҃гоꙋвѣ́тлива.

Бг҃орⷭ҇ченъ:

Ѡ҆безсме́ртилъ є҆сѝ, рожде́нїемъ твои̑мъ, ✻ грѣхо́мъ ѡ҆сме́ртованное є҆стество̀ на́ше, хрⷭ҇тѐ: ✻ безсме́ртенъ сы́й къ смертны̑мъ за чл҃вѣколю́бїе прише́лъ є҆сѝ, ✻ и҆ грѣхописа́нїе*[34] на́ше во вѣ́къ раздра́лъ є҆сѝ.

Катава́сїа:

---

[34]* моја новокованица, у значењу: запис / попис / списак / обвезница грех(ов)а.

Песма 3. Ирмос:

Тебе, који си на водама * сву земљу без ослонца*[35] поставио; * творевина гледајућ(и) како се у пећини рађаш * *[са]* страхом трепташе, кличућ(и): * Нема светијег од Тебе, Господе.

Усхтео си да се оденеш у образ слуге, * да би ме од робовања Злом избавио; * *[зато]* песмословим Твоје милосрђе, Речи, * Оцу сабезпочетни и (вечно) сапостојећи: * Слава Твоме промишљању.

Дјева долази да роди Господа у пећини, * пред *[Њу]* маг(ов)и изиђите, * пастири сада приступите, * *[и]* песму *[Јој]* с висине анђели укликните, * *[јер]* се људима јавља избављење.

Тражећ(и) ме(не) који сам залутао, Човекољубче, * и делима се неплодним *[као]* пећина разбојничка показао; * у пећину си сада дошао * да се од Дјеве данас родиш, Владико. * Слава, Речи, доласку Твоме.

Други. Ирмос: исти.

Католичност Цркве јед(и)не делатно си исповедао, * и са кукавним одступницима у исту пропаст ниси срљао; * одбијајућ(и) све наговоре лукавих Латина, * Ђурђе, деспоте наш доброверни.

Правилиним расуђивањем изобилујућ(и), * и многобројним се врлинама красећ(и); * добар владар народу своме си на земљи био, * и торжеству правоверних царева васељене * на небесима си се придружио.

Весели се данас Црквo Православна о годишњем спомену * верног ти сина, деспота Српског Ђурђа; * празнуј нарочито побожни *[на]*роде Српски, * јер сад имаш пред Богом молитвеника добро примљеног и лако умољивог. Богородичан:

Обезсмртио си, рођењем Твојим, * грехом осмрћену природу нашу, Христе; * безсмртан будућ(и) (к) смртнима си из човекољубља дошао, * и обвезницу грех(ов)а наших заувек поцепао. Катавасија:

---

[35]* преводећи овај ирмос морао сам да завирим и у преводе на руски (о. Амвросий Тимрот) и енглески (чтец Исаак Ламбертсен), јер буквалан превод (којим се нпр. послужио поч. еп. Артемије (Радосављевић) код ирмоса који почиње исто у свом преводу на српски ***„Постни триод – света Велика седмица – страсна“*** стр. 215 напросто не значи ништа или му је веома тешко докучити смисао).

Пре́жде вѣ́къ ѿ ѻ҆ц҃а рожде́нномꙋ нетлѣ́нно сн҃ꙋ, ҇ и҆ въ послѣ́днѧѧ ѿ дв҃ы воплоще́нномꙋ безсѣ́менно ҇ хр҃тꙋ̀ бг҃ꙋ возопі́имъ: ҇ вознесы́й ро́гъ на́шъ, ҇ ст҃ъ є҆сѝ, гдⷭ҇и.

Конда́къ предпра́дества, гла́съ г҃.

По҃: Дв҃а дне́сь:

Дв҃а дне́сь превѣ́чное сло́во въ верте́пѣ гражде́тъ роди́ти неизрече́нно: ҇ ликꙋ́й вселе́ннаѧ ᲂу҆слы́шавши, ҇ просла́ви со а҆́гг҃лы и҆ па́стырьми ҇ хотѧ́щаго ꙗ҆ви́тисѧ ҇ ѻ҆троча̀ мла́до, превѣ́чнаго бг҃а.

І҃косъ:

О҆ржа́снаго вои́стиннꙋ и҆ па́че сло́ва чꙋдесѐ, ҇ є҆́же бы́ти даѧ́й всѣ́мъ, ра́ди бл҃гости, ҇ во чре́во ст҃ы́ѧ дв҃ы вни́де, ҇ и҆ въ верте́пѣ роди́тисѧ гражде́тъ, ҇ и҆ въ ꙗ҆́слехъ положи́тисѧ. ҇ ѕвѣзда́ же сего̀ проповѣ́дꙋетъ свы́ше волхвѡ́мъ, ҇ и҆дꙋ́щымъ на поклоне́ніе є҆гѡ̀ съ да̑ры, ҇ и҆здале́ча привлача́щи со тща́ніемъ послѣ́дꙋющыѧ валаа́ма прⷪ҇рече́нію, ре́кшаго: ҇ ѕвѣзда̀ хо́щетъ провозвѣсти́ти ҇ ѻ҆троча̀ мла́до, превѣ́чнаго бг҃а.

Сѣда́ленъ, гла́съ а҃.

По҃: Гро́бъ тво́й, сн҃се:

Ѡ҆снова́телѧ гра́да сме́деревскаго и҆ ᲂу҆твердѝтелѧ, ҇ се́рбскїѧ держа́вы и҆ люде́й попечи́телѧ, ҇ правосла́вїѧ побо́рника и҆ собо́рности цр҃ко́вныѧ храни́телѧ, ҇ прїиди́те дне́сь, ѿ! бл҃гоговѣ́йнїи, ҇ бл҃говѣ́рнаго де́спота гю́рьгѧ па́мѧть почти́мъ, ҇ во є҆́же, тогѡ̀ мл҃твами, въ пра́вѣй вѣ́рѣ соблюсти́сѧ на́мъ. [Два́жды.]

Сла́ва, и҆ ны́нѣ, предпра́здниста, гла́съ и҆ подо́бенъ то́йже:

Ра́дꙋйсѧ, сїѡ́не, ҇ видлеѐме, ᲂу҆краси́сѧ, ҇ всѣ́хъ содержи́тель ѕвѣздꙋ̀ предпосла́въ, ҇ возвѣсти̑ своѐ безмѣ́рное схожде́ніе: ҇ є҆го́же бо трепе́щꙋтъ небє҆́сныѧ си̑лы, ҇ се́й раждаѐтсѧ ѿ дв҃ы непревра́щно, ҇ є҆ди́ный бг҃ъ на́шъ.

Пре век(ов)а од Оца непропад(љ)иво рођеном Сину, * и у последња *[времена]* од Дјеве оваплоћеном без семена, * Христу Богу, ускликнимо: * Ти који си укрепио моћ нашу, * свет (је)си Господе.

Кондак Предпразништва, глас 3.
Подобан: **Д**јева данас ...

Дјева данас иде да превечну Реч у пећини роди неизрециво, * ликуј васељено *[ово]* чувши, * прослави са анђелима и пастирима * Њега који хоће да се јави * *[као]* Одојче мало, превечног Бога. Икос:

Ја застрашујућег уистину и неизрецвог чуда, * Онај који свима даје биће по доброти, * у утробу свете Дјеве уђе, * и долази да се у пећини роди, * и у јасле положи; * а звезда Га са висине проповеда маг(ов)има, * који с даровима крећу да *[Му]* се поклоне, * из далека привлачећ(и) оне који предано следују Валаамову пророштву, које говори: * Звезда ће најавити * *[као]* Одојче мало, превечног Бога.

Сједален, глас 1.
Подобан: **Г**роб Твој, Спасе ...

Основатеља града Смедеревског и утврдитеља, * Српске државе и народа брижника, * Православља бранитеља и саборности Црквене чувара, * ходите данас, о! доброверни, * благоверног деспота Ђурђа спомен поштујмо, * да се, његовим молитвама, у правој вери одржимо. [Двапут.]

Слава ... **и** сада ... Предпразништва, глас и подобан исти:

Радуј се, Сионе, * Витлејеме, украси се, * *[јер]* Сведржитељ звезду (у)напред пославши, * најави своје неизмерно с(нис)хођење; * Онај од ког дрхте небеске силе, * тај се рађа од Дјеве непропадљив(о), * једини Бог наш.

Пѣснь д҃. Ірмо́съ:

Ѿ дв҃ы прише́ствїе твоѐ провидѧ а҆ввакꙋ́мъ, ✻ оу҆жа́сѧ вопїѧ́ше: ✻ ты̀ ѿ ю҆́га, воплоща́ѧсѧ, прише́лъ є҆сѝ, и҆зба́вителю, ✻ а҆да́ма ѿриове́ннаго возва́ти.

Свѣтоза́рный ѻ҆́блакъ гра́дѣтъ, ✻ возсїѧ́ти хр҃та̀ и҆зъ мт҃рнихъ ложе́снъ, пра́вды сл҃нце, ✻ всю̀ зе́млю лꙋча́ми бж҃твенными просвѣща́ющаго.

Бг҃ъ чл҃вѣ́кѡмъ ꙗ҆ви́сѧ подо́бенъ, ✻ и҆ ѡ҆бнищава́етъ пло́тїю, да на́съ ѡ҆богати́тъ, ✻ и҆ въ верте́пѣ рожда́етсѧ: ✻ сего̀, вѣ́рнїи, чи́стымъ ср҃цемъ поди́мемъ.

Сѐ хр҃то́съ во гра́дѣ рожда́етсѧ вифлеѥ́мѣ, ✻ ꙗ҆́кѡ да є҆де́мъ на́мъ ѿве́рзетъ, ✻ преслꙋша́нїемъ пе́рвѣе ѕмі́ѧ ѡ҆краде́нїѧ заключе́нный, ✻ бж҃твенно торжествꙋ́имъ.

Ѝнъ. Ірмо́съ: то́йже.

Вѣ́ры пра́выѧ до́бромꙋ побори́телю ✻ и҆ ви́тѧзьшества чт҃но́мꙋ предста́вителю, ✻ бг҃омꙋ́дромꙋ и҆ до́блественномꙋ де́спотꙋ гю́рьгю: ✻ дне́сь пѣ́снєнныѧ вѣ́нцы̀ оу҆вѧза́емъ: ✻ и҆ па́мѧть є҆гѡ̀ свѣ́тлꙋю по досто́инствꙋ пра́зднꙋемъ.

Ра́дꙋющесѧ предпра́зднствомъ, ✻ и҆ па́мѧтїю преходѧ́щагѡ къ вѣ́чности ✻ и҆ предстоѧ́щагѡ рожда́ющемꙋсѧ бг҃ꙋ: ✻ дне́сь во сщ҃е́ннѣмъ тре́петѣ вопїе́мъ: ✻ ди́венъ є҆сѝ, гдⷭ҇и, во ст҃ы́хъ свои́хъ.

Іер҃ли́мꙋ го́рнемꙋ потща́сѧ ✻ и҆ бла̑га є҆гѡ̀ оу҆жѐ предсмотрѧ́ѧ: ✻ бли́жнихъ свои́хъ вре́меннѡ дне́сь разлꙋча́ешисѧ, ✻ въ вѣ́чныхъ же дво́рѣхъ вселѧ́ешисѧ, ✻ гдⷭ҇и́нъ бж҃їѧ гра́да быва́ѧ. Бг҃ор҃ченъ:

Арха́гг҃льское є҆́же ра́дꙋйсѧ взыва́емъ тѝ, бг҃оневѣ́сто, ✻ ра́дꙋйсѧ, и҆пѣснопѣ́нїе тѧ̀ хва́лѧщихъ: ✻ ра́дꙋйсѧ, застꙋпле́нїе на тѧ̀ оу҆пова́ющихъ: ✻ ра́дꙋйсѧ, бц҃е, дв҃о всепѣ́таѧ. Катава́сїа:

Же́злъ и҆зъ ко́рене і҆ессе́ова, ✻ и҆ цвѣ́тъ ѿ негѡ̀, хр҃тѐ, ✻ ѿ дв҃ы прозѧ́блъ є҆сѝ, ✻ и҆зъ горы̀ хва́льный, пришєѣне́нныѧ ча́щи, ✻ прише́лъ є҆сѝ воплѡ́щсѧ ѿ неискꙋсомꙋ́жныѧ, ✻ невеще́ственный и҆ бж҃е, ✻ сла́ва си́лѣ твое́й, гдⷭ҇и.

Песма 4. Ирмос:

Предвиђајућ(и) Твој долазак од Дјеве, * Авакум, ужаснувши се, клицаше: * Ти си дошао са југа, оваплотивши се, Избавитељу, * да би дозвао одбаченог Адама.

Светлозарни облак долази, * да из бедара Мајчин(ск)их изсија Христа, Сунце правде, * које сву земљу божанственим зрацима обасјава.

Бог се јави подобан људима, * и у телу се унизи да нас обогати, * и у пећини се роди; * Њега, *[ми]* верни, чистим срцем прихватимо.

Ево, Христос се рађа у граду Витлејему, * да би нам Едем отворио, * који *[нам]* је непослушношћу *[и]* наговором Змије најпре затворен; * *[Њега]* божанствено торжествујмо.

Други. Ирмос: исти.

Цере праве добром поборнику * и витештва часном представнику, * богомудром и јуначном деспоту Ђурђу; * данас песмене венце плетемо * и спомен му светли по достојности празнујемо.

Радујућ(и) се Предпразништвом, * и споменом оног који прелази у вечност * и стаје пред Бога који се рађа; * данас у свештеном трепету кличемо: * Диван си, Господе, у светима Својим.*[36]

Јерусалиму горњем хитајућ(и) * и блага његова већ сагледавајућ(и); * *[од]* ближњих се својих *[при]*времено данас раздвајаш, * а у вечним се двор(ов)има настањујеш, * господин Божијег града постајућ(и). Богородичан:

Арханђелско оно „Радуј се“ узвикујемо Ти, Богоневесто; * радуј се, песмопоју оних који Те хвале, * радуј се, заступнице оних који се у Тебе уздају: * радуј се, Богородице, Дјево свеопевана. Катавасија:

Као палица из корена Јесејева, * и цвет из ње, Христе, * из Дјеве си изникао; * из горе покривене честаром, Хваљени, * дошао си оваплотив(ши) се од неискусомужне, * невештаствени и Боже. * Слава моћи Твојој, Господе.

---

[36]* ср. Пс. 67,36а.

Пѣснь є҃. Ірмосъ:

Въ тебѣ̀ оу҆тренюю, ✻ блгоутро́бїѧ ра́ди, себѐ и҆стощи́вшемꙋ непрело́жнѡ, ✻ и҆ зра́къ раба̀ ѿ дѣ̀вы носи́вшемꙋ, ✻ сло́ве бж҃їй. ✻ ми́ръ пода́ждь мѝ па́дшемꙋ, ✻ чл҃вѣколю́бче.

Ѻ҆рце всѧ́кое земноро́дныхъ да и҆гра́етъ, ✻ да весели́тсѧ тва́рь: ✻ гдⷭ҇ь рожда́етсѧ и҆зъ ѻ҆троковѝцы чⷭ҇тыѧ въ верте́пѣ вифлеемстѣ́мъ, ✻ и҆ волсвѝ томꙋ̀ прино́сѧтъ да́ры достѡ́йныѧ.

Лю́дїе дре́вле въ сѣ́ни сме́ртнѣй сѣдѧ́щїи, ✻ оу҆зри́те свѣ́тъ ва́мъ возсїѧ́вшїй ѿ дѣ̀вы, ✻ и҆ мно́гагѡ дꙋшесла́достїѧ и҆спо́лнитесѧ, ✻ ѡ҆бнища́вшаго сло́ва велича́юще при́снѡ.

Въ ма́лѣмъ верте́пѣ гражде́ши вмѣсти́тисѧ, ✻ невмѣ́стный є҆стество́мъ: ✻ ꙗ҆́кѡ да мѧ̀ оу҆ма́лившагосѧ преступле́нїемъ, ✻ возвели́чиши за млⷭ҇ть безмѣ́рнꙋю. ✻ покланѧ́юсѧ твоемꙋ̀ блгоутро́бїю, долготерпѣли́ве.

И҆нъ. Ірмосъ: то́йже.

Ѧ҆зы́къ дре́внѧгѡ сме́деревскагѡ гѹ҆мнографа а҆́ще и҆ недоумѣ́етъ ✻ ка́кѡ похвали́ти чⷭ҇тно́е тѝ житїѐ, ✻ свѣ́тлый де́споте гю́рьге: ✻ ка́кѡ ли то̀ оу҆жѐ моѧ̀ гꙋгни́ваѧ оу҆ста̀ ✻ всѧкоѻбра́зными грѣхѝ сегѡ̀ ѕла́гѡ вѣ́ка свѧ̑занная;

Великїѧ̑ печа̑ли въ го́рцѣй жи́зни своє́й подѧ́лъ є҆сѝ, де́споте многопеча́льне: ✻ заточе́нїе и҆ ѡ҆слѣпле́нїе сынѡ́въ грьгꙋ́рѧ и҆ стефа́на, ✻ преда́нїе дще́ри ма́ры въ харе́мъ салта́на мꙋра́да втора́гѡ, ✻ є҆да̀ ка́кѡлибо пребыва́нїе держа́вы се́рбстѣй продолжи́ши.

Се́рбскїѧ де́спотовины ди́вными оу҆краше́нїемъ ✻ и҆ тоѧ̀ конца̀ сла́вными оу҆вѣнча́нїемъ, ✻ гю́рьгемъ гдⷭ҇и́номъ, ст҃ы́мъ же житїе́мъ и҆ дѣ́ланїемъ: ✻ ра́дꙋйсѧ дне́сь се́рбскїй ро́де, ✻ пѣ̑сни томꙋ̀ приносѧ̀ достопа̑мѧтныѧ. Бг҃оро́ченъ:

Ст҃ы́хъ всѣ́хъ є҆сѝ ст҃ѣ́йшаѧ, бц҃е всепѣ́таѧ, ✻ чл҃вѣ́ческагѡ ро́да чѧ́нїе ✻ и҆ дре́вних прⷪ҇ро́чествїй и҆сполне́нїе: ✻ и҆зъ тебе́ бо прозѧбѐ гдⷭ҇ь жизнопода́тель и҆ и҆зба́витель, ✻ и҆ дꙋ́шъ на́шихъ сп҃си́тель. Катава́сїа:

Песма 5. Ирмос:

Јутрењујем (к) Теби, Речи Божија, * који си из милосрђа себе непромењиво унизио, * и изглед слуге од Дјеве примио: * Мир подај м(ен)и палом, * Човекољубче.

Да заигра свако срце на земљи рођених, * *[и]* да се весели *[сва]* творевина; * *[јер]* се Господ рађа из Дев*[ојч]*ице чисте у пећини Витлејемској, * и маг(ов)и Му доносе достојне дар(ов)е.

Народе који си у давнини у сен(к)и смртној седио, * угледај Светлост која ти засија из Дјеве, * и великом се душевном сладошћу испуни, * Реч која се унизила величајућ(и) стално.

Долазиш да се смештиш у мале(ц)ну пећину, * несмештиви Природом; * да би мене умањеног преступом, * у(з)величао из милости неизмерне. * Поклањам се Твом милосрђу, Дуготрп(е)љиви.

Други. Ирмос: исти.

Иако је и језик древног Смедеревског химнографа у недоумици * како да ти похвали часно живљење, * светли деспоте Ђурђе; * како ли ће то тек моја мутава уста, * свеколиким гресима овог злог века завезана?

Србске деспотовине дивним украшењем * и њеног краја славним увенчањем, * Ђурђем господином, светим и животом и делањем; * радуј се данас Србски роде, * песме му приносећ(и) спомена достојне.

Велике си жалости у горком животу своме поднео, деспоте многопечални: * заточење и ослепљење синова Гргура и Стефана, * давање кћери Маре у харем султана Мурата II; * е да би како-год опстанак држави Србској продужио.*[37] Богородичан:

Светија си од свих светих, Богородице свеопевана, * људског рода очекивање * и древних пророштава испуњење; * јер из Тебе изниче Господ Животода(ва)тељ и Избавитељ, * и душа наших Спаситељ. Катавасија:

---

[37]* у српском тексту Канонâ промењен редослед 2. и 3. тропарâ због украјања акростиха.

Бг҃ъ сы́й ми́ра, ѻ҆ц҃ъ щедро́тъ, ✻ вели́кагѡ совѣ́та твоегѡ̀ а҆́гг҃ла, ✻ ми́ръ подава́юща, посла́лъ є҆сѝ на́мъ. ✻ тѣ́мъ, бг҃оразꙋ́мїѧ къ свѣ́тꙋ наста́вльшесѧ, ✻ ѿ но́щи ᲂу҆́тренююще, ✻ славосло́вимъ тѧ̀, чл҃вѣколю́бче.

Пѣ́снь ѕ҃. І҆рмо́съ:

Бе́здна послѣ́днѧѧ грѣхѡ́въ ѡ҆бы́де мѧ̀, ✻ и҆ волне́нїѧ не ктомꙋ̀ терпѧ̀, ✻ ꙗ҆́кѡ і҆ѡ́на, вл҃цѣ вопїю́ ти: ✻ ѿ тли́ мѧ возведѝ.

Зако́нѡвъ тѧ̀ дв҃а плотски́хъ кромѣ̀, гдⷭ҇и, ✻ прихо́дитъ роди́ти въ верте́пѣ, ✻ и҆ во ꙗ҆слехъ пло́тїю восклони́ти, ✻ ꙗ҆́кѡ мл҃нца.

Стра́нна мѧ̀ бы́вша ѿ бг҃а преступле́ньми, ✻ пребж҃твенный, рожде́йсѧ ѿ ѻ҆троковицы неискꙋсобра́чныѧ, мл҃ти ра́ди, ✻ граждани́на нб҃наго ꙗ҆влѧ́етъ.

Го́ры же и҆ хо́лмы и҆ ᲂу҆дѡ́лїѧ возвесели́тесѧ: ✻ гдⷭ҇ь бо пло́тїю раждаетсѧ, ✻ ѡ҆бновлѧ́ѧй тва́рь, ✻ и҆стлѣ́вшꙋю лꙋка́выми преступле́ньми.

Ѝнъ. І҆рмо́съ: то́йже.

Є҆фїгме́нскагѡ монастырѧ̀ но́вый кти́торъ бы́лъ є҆сѝ ✻ мл҃рдїемъ дви́жимь и҆ повелѣ́нїемъ за́повѣди води́мь: ✻ ѡ҆бдари́въ є҆го̀ годи́щьнымъ прибы́ткомъ, ✻ и҆ повелѣ́въ сїѧ̀ дѧ́тисѧ и҆ твои́мъ наслѣ́дникѡмъ.

И҆мѣ́ѧ житїѐ бг҃обл҃гтїю просвѣще́нно, ✻ и҆ ср҃це бг҃орачє́нїемъ возгрѣ́ѧнно: ✻ возлю́бленъ владѣ́тель ѿ люде́й свои́хъ бы́лъ є҆сѝ, ✻ и҆ ꙗ҆́кѡ до́брый ѻ҆те́цъ всѧ̀ скорбѧ́щыѧ и҆ тре́бꙋющыѧ ще́дрѡ снабдѣва́лъ є҆сѝ.

Закѡ́нъ бж҃твенныхъ до́бръ и҆спо́лнитель ✻ и҆ вѣ́ры пра́выѧ бо́дръ храни́тель показа́всѧ: ✻ бл҃говѣ́рныхъ и҆ бл҃гочⷭ҇ти́выхъ владѣ́телей вселе́нныѧ сосло́вникъ ꙗ҆влѧ́ешисѧ, ✻ и҆ сла́вы и҆́хъ на нб҃сѝ сопричастникъ. Бг҃ор҃ченъ:

Тѧ̀, мт҃рь приснодѣ́ственнꙋю, ✻ въ ви҃длеемскꙋю пеще́рꙋ приходѧ́щꙋю ✻ и҆ бг҃а сло́ва пло́тїю роди́ти и҆мꙋ́щꙋю: ✻ сп҃се́нїѧ своегѡ̀ наде́ждꙋ и҆́мамы ✻ и҆ и҆́стиннꙋю бц҃ꙋ и҆сповѣ́дꙋемъ. Катава́сїа:

Ти који си Бог мира, /*и*/ Отац милосрђа, * послао си нам Анђела Великог савета Твога, * који мир даје. * Зато, упућени (ка) светлости Бого*[по]*знања, * од ноћи јутрењујућ(и), * славословимо Те, Човекољубче.

Песма 6. Ирмос:

Крајњи безда грех(ов)а обузе ме, * и талас(ањ)е више не подносећ(и), * као Јона, Господе, вапијем Ти: * Из пропа*[дљиво]*сти ме изведи.

Мимо закона телесних, Господе, долази Дјева да Те роди у пећини, * и да *[Ти]* у јасле тело положи, * као Дет(енц)ету.

Мене, због преступā Богу страног, * Надбожанствени, који се из милости родио од Дев*[ојч]*ице неикусобране, * грађанином небеским *[опет]* показује.

Горе и хумови и долине развеселите се, * јер се Господ у телу рађа; * обнављајућ(и) *[сву]* творевину, * *[у]* злим преступима *[про]*палу.

Други. Ирмос: исти.

Есфигменског си манастира нови ктитор постао, * милосрђем покренут и препоруком заповести вођен; * обдарив(ши) га годишњим приходом, * и заповедив(ши) да ово дају и твоји наследници.*[38]

Имајућ(и) живљење Божијом благодању просвећено, * и срце Божијом љубављу загрејано; * вољен си владар од народа свога био, * и као добри отац све си невољне и потребите издашно снабдевао.

Законā се божанствених добар испунитељ * и вере праве бодри чувар показав(ши); * благоверних и благочестивих владара васељене садруг се јављаш, * и славе њихове на небесима сапричастник. Богородичан:

Тебе, Мајку приснодевствену, * која у Витлејемску пећину долази * да би Бога Реч у телу родила; * за наду спасења свога имамо * и као истиниту Богородицу исповедамо. Катавасија:

---

[38]* 50 литара сребра од Новобрдске царине (таксе или рудна ренте), према ктиторској повељи деспота Ђурђа издатој у Жичи Светогорском манастиру Есфигмену 1429. г.

Изъ оутро́бы і҆ѡ́нꙋ мл҃нца и҆зблева̀ морскі́й ѕвѣ́рь, ✻ ꙗ҆кова̀ прїѧ́тъ: ✻ въ дв҃ꙋ же все́льшеесѧ сло́во, ✻ и҆ пло́ть прїе́мшее, ✻ про́йде сохра́ншее нетлѣ́ннꙋ. ✻ є҆гѡ́же бо не пострада̀ и҆стлѣ́нїѧ, ✻ ро́ждшꙋю сохранѝ невреждє́ннꙋ.

Конда́къ, гла́съ и҃:

Въ па́мѧти бл҃говѣ́рнагѡ и хр҃толюби́вагѡ, ✻ де́спота се́рбскагѡ гю́рьгѧ бл҃гочⷭ҇ти́вагѡ: ✻ мона́шествꙋющихъ оукрѣпи́телѧ и҆ сиро́тствꙋющихъ снабдѣва́телѧ, ✻ бѣ́дствꙋющихъ оутѣ́шителѧ и҆ а҆́лчꙋщихъ препита́телѧ: ✻ собра́вшесѧ дне́сь, ѡ҆! сооч҃ественницы, прїиди́те, ✻ возбл҃годари́мъ возста́вльшаго намъ того̀ бг҃а, и҆ возопїи́мъ: ✻ Ра́дꙋйсѧ, гю́рьге, де́споте бг҃овѣнча́нный.

І҆́косъ:

Пре́дкѡмъ свои́мъ подо́бѧсѧ, ✻ бл҃гочⷭ҇ти́вымъ и҆ добродѣ́тельнымъ житїе́мъ ✻ и҆ неѡ҃стꙋ́пнымъ правовѣ́рїемъ: ✻ ѿ за́падныхъ стра́нъ возсїѧ́лъ є҆сѝ, ✻ и҆ ꙗ҆́кѡ свѣти́льникъ свѣтлосїѧ́нный ✻ всемꙋ̀ ро́дꙋ хр҃тїа́нскомꙋ воз̾ѡблиста́лъ є҆сѝ: ✻ гю́рьге, де́споте пресвѣ́тлый, въ па́мѧти вѣ́чнѣй сла́вимый: ✻ мы̀, ча̑да твоѧ̑, ✻ съ любо́вїю почита́юще тѧ̀, сицева́ѧ тѝ вопїе́мъ: ✻

Ра́дꙋйсѧ, ро́да се́рбскагѡ похвале́нїе вели́кое: ✻

ра́дꙋйсѧ, хр҃тїа́нства и҆́стиннагѡ оутвержде́нїе крѣ́пкое. ✻

ра́дꙋйсѧ, вѣнца̀ неꙋвѧда́емагѡ носи́телю чⷭ҇тны́й: ✻

ра́дꙋйсѧ, гра́да бж҃їѧ гдⷭ҇и́не сла́вный. ✻

ра́дꙋйсѧ, бога́тства неиждива́емагѡ снска́телю прилѣ́жный: ✻

ра́дꙋйсѧ, си̑рымъ и҆ тре́бꙋющымъ раздаѧ́телю ще́дрый. ✻

ра́дꙋйсѧ, ѻ҆ч҃ества своегѡ̀ застꙋ́пниче бо́дрый: ✻

ра́дꙋйсѧ, на́шъ къ пр҃то́лꙋ хр҃то́вꙋ моли́телю неꙋста́нный. ✻

[Лю́дїе:]

Ра́дꙋйсѧ, гю́рьге, де́споте бг҃овѣнча́нный.

Из утробе као дет(енц)е Јону избљува морска неман, * онаквог каквог га прогута; * а Реч, која се у Дјеву усели, * и тело прими, * изађе *[из Ње]* сачував(ши) *[Је]* нетакнутом; * јер Он који не подлеже пропа*[дљиво]*сти, * Ону која *[Га]* роди сачува неповређеном.

Кондак, глас 8:*[39]

О спомену благоверног и Христољубивог, * деспота Српског Ђурђа благочестивог; * монахујућух укрепитеља и сиротујућих опскрбитеља, * бедних утешитеља и гладних прехранитеља; * сабрав(ши) се данас, о! саотачаственици, ходите, * заблагодаримо Богу који нам га подиже, и ускликнимо: * **Р**адуј се, Ђурђе, деспоте боговенчани. Икос:

Предцима својим подобећи се, * побожним и врлинским живљењем * и неодступним правоверјем; * од западних си страна*[40] засијао, * и као светилник светлосјајни * свем си хришћанском роду заблистао; * Ђурђе, деспоте пресветли, * у спомену вечном слављени; * ми, чеда твоја, * с љубављу те поштујући, * ов(ак)о ти кличемо: *

Радуј се, *[на]*рода Српског похвало велика; *

радуј се, хришћанства истинитог тврђаво крепка. *

Радуј се, венца неувењивог носиоче часни; *

радуј се, града Божијег господине славни. *

Радуј се, богатства непотрошивог стицатељу марљиви; *

радуј се, сиротима и потребитима разда(ва)тељу издашни. *

Радуј се, отаџбине своје заступниче бодри; *

радуј се, наш пред престолом Христовим молиоче не(за)уставни. *

[Народ:]

Радуј се, Ђурђе, деспоте боговенчани.

---

[39]* завршетак Кондака измењен (дописан) 19. нов. 2021. г. због усаображавања са завршним хајретизмом Икоса.

[40]* у средњевековној српској химнографији се Србија, одн. Рашка назива Западном земљом или страном (обично у множини), у односу на Јерусалим који је на истоку.

Сѵ҃наѯа́рь.

Мц҃а деке́мврїа, въ к҃г-й де́нь:
предпра́здноствѹемъ рж҃тво̀ хр҃то́во,
и҆ па́мѧть соверша́емъ ст҃а́гѡ и҆ бл҃говѣ́рнагѡ
гдⷭ҇и́на гю́рьгѧ [бра́нковича], де́спота се́рблємъ.

Стїхѝ:

Геѡ́ргїю тезоиме́нна и҆ и҆стонра́вна,
гю́рьгѧ, де́спота бл҃говѣ́рна и҆ ст҃а,
па́мѧть ч҃тнѹ́ю дне́сь торжествѹ́емъ,
и҆ рж҃тво̀ хр҃то́во предпра́здноствѹемъ.

Сей вои́стиннѹ бл҃говѣ́рный и҆ бл҃гочⷭ҇ти́вый мѹ́жъ, гдⷭ҇и́нъ гю́рьгь, бѣ̀ владѣ́тель се́рбскїѧ держа́вы въ неѧ́же захожде́нїи, бл҃горо́днагѡ и҆ ст҃а́гѡ происхожде́нїѧ, и҆ бл҃гообра́знагѡ и҆ ст҃а́го житїѧ̀: ѻ҆те́цъ є҆мꙋ̀ бѣ̀ гдⷭ҇и́нъ во́лкъ бра́нковичъ, и҆звѣ́стный власте́ль се́рбскїй: ма́терь же гдⷭ҇ѧ̀ ма́ра, дщє́рь ст҃а́гѡ великомч҃ника кн҃зѧ ла́зарѧ и҆ сꙋпрꙋ́гы є҆гѡ̀ ст҃ы́ѧ кн҃ги́ни ми́лицы [не́юже въ сродствѣ̀ съ нє́маничи], и҆ сестра̀ ст҃а́гѡ де́спота стефа́на ла́заревича, съ ни́мже пе́рвѣ бѣ̀ въ враждѣ̀, но послѣдѝ примири́стасѧ, и҆ ꙗ҆́кѡ своегѡ̀ дѧ́дѧ наслѣди є҆го̀ на пр҃то́лѣ владѣ́тельствѣмъ, и҆́бо стефа́нъ не и҆мѣ́ѧше своегѡ̀ порожде́нїѧ. же́нѧтъ бѣ̀ два́жды, ѡ҆ пе́рвѣмъ є҆гѡ̀ бра́цѣ нѣ́сть сохране́нныхъ даѧ́нїй: въ вторѣ́мъ же, съ роме́йскою принце́ссою і҆ри́ною, [дщє́рїю севастокра́тора и҆ море́йскагѡ де́спота димѝтрїа пе́рвагѡ кантакꙋзі́на, внꙋ́кою цр҃ѧ̀ матѳі́а кантакꙋзі́на и҆ правнꙋ́кою цр҃ѧ̀ і҆ѡа́нна кантакꙋзі́на,] и҆мѣ́ѧше шестьмѝ дѣте́й: ѳ҃[е]о́дѡра, ма́рꙋ, грьгꙋ́рѧ [и҆́же ѹ҆поко́исѧ ꙗ҆́кѡ мона́хъ ге́рманъ въ хиланда́рѣ], стефа́на [па́мѧть ѳ҃-гѡ ѻ҆ктѡ́врїа], ла́зарѧ и҆ [є҆]катері́нꙋ.

Пр҃то́льницꙋ себѣ̀ и҆мѣ́ѧше ѹ҆твержде́нный гра́дъ сме́дерево на вели́цѣй рѣ́цѣ дꙋна́е, и҆́же бѣ̀ постро́енъ мно́гими трꙋ́ды̀ и҆ вели́ками движє́нїи, паде́ же ꙗ҆́кѡ послѣ́днѧѧ пр҃то́льница се́рбскїѧ держа́вы і҆ꙋ́нїа к҃-гѡ ѧ҃ѹ҃ѳ҃-гѡ го́да, є҆гда̀ нача̀ пѧтивѣко́вное а҆гарѧ́нское порабоще́нїе на́шегѡ ро́да. мꙋ́дрѣ и҆ до́брѣ и҆справлѧ́ше се́рбскою деспотї́ею бли́зꙋ три́десѧть лѣ́тъ [ѿ

Синаксар.

Месеца децембра, у 23-ти дан:
предпразнујемо Рођење Христово,
и спомен вршимо светог и благоверног
господина Ђурђа [Бранковића], деспота Срб(љ)има.

Стихови:

Георгију истоименитог и истонаравног,
Ђурђа, деспота благоверног и светог,
спомен часни данас торжествујемо,
и Рођење Христово предпразнујемо.

Овај уистину благоверни и благочестиви муж, господин Ђурађ, беше владар Српске државе на њеном заласку, благородног и светог порекла, и узорног и светог живота; отац му беше господин Вук Бранковић – знаменити великаш Српски, а мајка госпођа Мара – кћи светог великомученика кнеза Лазара и супруге му свете кнегиње Милице (преко ње у сродству са Немањићима), и сестра св. деспота Стевана Лазаревића, с којим прво беше у завади, али се најпосле измирише, па га као свог ујака на крају и наследи на престолу владарском, јер Стеван не имађаше свога порода. Жењен беше двапут, о његовом првом браку нема сачуваних података, а у другом – са Ромејском принцезом Ирином, (кћери севастократора и Морејског деспота Димитрија I Кантакузина, унуком цара Матије Кантакузина и праунуком цара Јована Кантакузина,) имађаше шесторо деце: Т(е)одора, Мару, Гргура (који се упокоји као монах Герман у Хиландару), Стефана (спомен 9. октобра), Лазара и *[Е]*катарину.

За престоницу своју је имао утврђени град Смедерево на великој реци Дунаву, који је био саграђен уз много трудова и голема прегнућа, а пао као последња престоница Српске државе 20. јуна 1459. године, када поче петовековно Турско ропство нашег народа. Мудро је и добро управљао српском деспотовином скоро 30 година (од 1427. до 1456. године) у веома неповољним околностима, и много је тога чинио невољно и у нужди, много војевао и у правоверју чврсто стајао када су многи околни владари пристајали на унију, очекујући помоћ од римског папе против Османске најезде;

҂аук҃з-гѡ до ҂аун҃ѕ-гѡ го́да] въ ѕѣлѡ̀ небл҃гопрїѧ́тныхъ ѡ҆бстоѧ́тельствахъ, и҆ мно́го чесогѡ̀ дѣ́ѧше невóльнѣ и҆ въ нꙋ́ждѣ, мно́гѡ воева́ше и҆ въ правовѣ́рїи тве́рдѡ стоѧ́ше є҆гда̀ мно́зи ѻ҆кре́стнїи владѣ́тели соглаша́хꙋсѧ къ оу҆нїи, ѡ҆жида́юще по́мощь ѿ ри́мскагѡ па́пы сопроти́въ ѻ҆сма́нскагѡ нахожде́нїѧ, ѻ҆ба́че по наро́днѣмъ преда́нїи возбранѝ патрїа́рхꙋ пꙋтеше́ствовати въ флоре́нтїю на собо́ръ, и҆дѣ́же то́кмѡ ст҃и́тель ма́ркъ є҆фе́скїй рѣши́тельнѡ противостоѧ́ше оу҆нїи: и҆звѣ́стномꙋ же римокадолі́ческомꙋ проповѣ́дникꙋ і҆ѡа́ннꙋ капистра́ннꙋ оу҆бѣжда́ющꙋ є҆го̀ воспрїѧ́ти оу҆нїю речѐ: лю́ди моѧ̀ досе́лѣ мнѧ́хꙋ мѧ̀ бл҃горазꙋ́мна, є҆гда́ же а҆́зъ ны́нѣ бы́хъ согласи́лсѧ къ оу҆нїи, помы́слили бы́ша ꙗ҆́кѡ а҆́зъ въ престарѣ́нїи ѡ҆бꙋ́ѧхъ и҆ съ оу҆мà сшедо́хъ.

Воспомога́ше мнѡ́гїѧ монастырѝ, наипа́че же ѻ҆́ныхъ на ст҃ѣ́й горѣ̀ а҆ѳѡ́нстѣй: хиланда́ръ, ст҃ы́й пантелеймонъ, вели́кꙋ ла́ѵрꙋ, пребылà є҆́сть сохране́нна є҆сфїгме́нскаѧ гра́мота и҆зъ ҂аук҃д-гѡ го́да. и҆звѣ́стно ꙗ҆́кѡ постро́илъ є҆́сть монасты́рь дѣви́чь на ко́совѣ и҆ метѡ́хїи [ѻ҆́коло ҂аул҃д-гѡ го́да], придво́рнꙋю це́рковь ст҃а́гѡ а҆пⷭ҇ла и҆ є҆ѵⷭ҇лі́ста лꙋкѝ въ кꙋ́пиновѣ въ сре́мѣ, монасты́рь ст҃а́гѡ а҆рха́гг҃ла мїха́ила бре́зовецъ бли́зъ а҆рха́гг҃ловеца, це́рковь въ кри́вѣй рѣцѣ̀ въ подно́жїи горы̀ рꙋ́дника, въ кото́рѣй [бѣ̀] сохране́нъ.

Го́да ҂аун҃г-гѡ соверши̇̀ пренесе́нїе ч҃тны́хъ моще́й ст҃а́гѡ а҆пⷭ҇ла и҆ є҆ѵⷭ҇лі́ста лꙋкѝ ѿ рѡ́госа въ є҆пі́рѣ въ сме́дерево, и҆дѣ́же торже́ственнѡ бѧ́хꙋ внесе́ны в҃і-гѡ і҆аннꙋа́рїа.

Оу҆поко́исѧ въ на́вечерїи пра́здника рж҃тва̀ хр҃то́ва деке́мвр҃ія к҃д-гѡ ҂аун҃ѕ-гѡ го́да.

Тогѡ̀ ст҃ы́ми мл҃твами, и҆ мы̀ да стои́мъ тве́рдѡ въ правосла́вїи, и҆ непоколеби́мѡ да и҆сповѣ́дꙋемъ пра́вꙋю вѣ́рꙋ: хр҃то́съ же, гдⷭ҇ь и҆ бг҃ъ на́шъ, да сп҃се́тъ и҆ поми́лꙋетъ ве́сь ро́дъ на́шъ. А҆ми́нь.

Пѣ́снь з҃. І҆рмо́съ:

О҆́троцы въ вавѵ҆лѡ́нѣ ✻ пѣ́щнагѡ пла́мене не оу҆боѧ́шасѧ, ✻ но посредѣ̀ пла́мене ввѣ́ржени, ✻ ѡ҆роша́еми поѧ́хꙋ: ✻ бл҃гове́нъ є҆сѝ гдⷭ҇и, бж҃е ѻ҆тє́цъ на́шихъ.

чак је по народном предању забранио патријарху да путује у Флоренц(ија)у на сабор, где је једино светитељ Марко Ефески одлучно стајао против уније; а чувеном римо-католичком проповеднику Ивану Капистрану који га је наговарао да прихвати унију је рекао: Народ мој ме је до сада сматрао паметним, а када бих ја сада пристао на унију, помислио би да сам под старост полудео и с ума сишао.

Помагао је многе манастире, а посебно оне на Светој гори Атонској: Хиландар, Св. Пантелејмон, Велику лавру,*[41] остала је сачувана Есфигменска повеља из 1429. године. Познато је да је подигао манастир Девич на Косову и Метохији (око 1434. г.), придворну цркву св. ап. и јев. Луке у Купинову у Срему, манастир св. арханг. Михаила – Брезовац код Аранђеловца, цркву у Кривој реци подно планине Рудника, у којој је (био) сахрањен.

Године 1453. је извршио пренос моштију св. ап. и јев. Луке из Рогоса у Епиру у Смедерево, где беху свечано унете 12. јануара.

Упокојио се у навечерје празника Рођења Христовог 24. децембра 1456. године.

Његовим светим молитвама, да и ми стојимо чврсто у Православљу, и да непоколебиво исповедамо праву веру; а Христос, Господ и Бог наш, да спасе и помилује сав род наш. **А**мин.

Песма 7. Ирмос:

Младићи у Вавилону * пламена се у пећи не уплашише; * но, посред пламена бачени, * *[као да су]* орошени, певаху: * Благословен (је)си, Боже отаца наших.

---

[41]* доктрорска дисертација (Философски факултет УБ) Јелене Р. Глушац ***„СПЦ у Српској деспотовини (1402-1459)“***, стр. 200-203.

Ка́кѡ тѧ̀ малѣ́йшїй, сло́ве поди́метъ верте́пъ; ✻ нището́ю мно́гою нищетꙋ̀ а҆да́мовꙋ ѿе́мшаго, ✻ и҆ бога́тствомъ бж҃твенныѧ бл҃ги чл҃вѣ́ки ѡ҆богати́вшаго;

Гл҃го́лы стра̑нныѧ па́стырїе слы́шавше, ✻ потща́шасѧ видѣ́ти: ✻ и҆ въ ꙗ҆слехъ безсло́вєсныхъ, ✻ разрѣша́ющаго безсло́вєсїѧ всѧ̑ чл҃вѣ́ки, возлежа́щаго.

Ѹ҆сты̑ же и҆ ср҃цемъ, ✻ пло́тїю приходѧ́щаго роди́тисѧ хр҃та̀, ✻ въ верте́пѣ ѿ дв҃ы ѻ҆троковѝцы, ✻ пѣсносло́вити потщи́мсѧ, и҆ вѣ́рнѡ поклони́мсѧ.

Ѝнъ. І҆рмо́съ: то́йже.

Ра́дованїе вѣ́рнымъ и҆ въ многомѧте́жнѣмъ мі́рѣ ѹ҆мире́нїе, ✻ до́блесть твою̀ и҆ добродѣ́тель, ст҃е, ка́кѡ ли воспою̀, ✻ а҆́зъ ѡ҆бездерзнове́нный и҆ ѡ҆бездобродѣ́тельствованный: ✻ и҆ ка́кѡ возгл҃го́лю къ бг҃ꙋ ✻ сы́й бл҃гове́нъ и҆ препросла́вленъ;

Ѹ҆зва къ ꙗ҆́звѣ и҆ печа́ль къ печа́ли, ✻ въ прискорбнѣ́мъ и҆ тѧ́жестнѣмъ житїи̑ твое́мъ, ✻ прилѣплѧ́хꙋсѧ дрꙋ́га ко дрꙋзѣ́й: ✻ но, ты̀ ра́дость постоѧ́ннꙋю и҆мѣ́лъ є҆сѝ ѡ҆ гдⷭ҇ѣ твое́мъ, ✻ сы́й бл҃гове́нъ и҆ препросла́вленъ.

Достосла́внѡ гю́рьгѧ бл҃же́ннаго похва́лимъ, ✻ и҆ па́мѧть є҆гѡ̀ чⷭ҇тнꙋ̀ю любвепра́здственнѡ просла́вимъ: ✻ согла́снѡ со ѻ҆́трѡки бл҃гтнѡ ѡ҆роше́нными, вопїю́ще бг҃ꙋ на́шемꙋ: ✻ сы́й бл҃гове́нъ и҆ препросла́вленъ. Бг҃ора̑ченъ:

Ѻ҆́ческихъ ѡ҆бѧ́тїй не ѡ҆ста́вль, ✻ ѿ приснодв҃ы воплоти́лсѧ є҆сѝ, гдⷭ҇и: ✻ преклони́въ нб҃са̀ соше́лъ є҆сѝ ✻ во є҆́же па́дшаго чл҃вѣ́ка сп҃стѝ ✻ и҆ ѿ а҆́дскїѧ про́пасти и҆схи́тити, ✻ сы́й бл҃гове́нъ и҆ препросла́вленъ. Катава́сїа:

Ѻ҆́троцы, бл҃гочⷭ҇тїю совоспита́ни, ✻ ѕлочести́вагѡ велѣ́нїѧ небре́гше, ✻ ѻ҆́гненнагѡ пре́щенїѧ не ѹ҆боѧ́шасѧ, ✻ но посредѣ̀ пла́мене стоѧ́ще, поѧ́хꙋ: ✻ ѻ҆ц҃е́въ бж҃е, бл҃гове́нъ є҆сѝ.

Како мале(ц)на пећина прими Тебе, Речи? * који си унижењем великим ништавност Адамову (од)узео, * и богатством Божанствене благодати људе обогатио.

Пастири, чувши стране *[им]* речи, * похиташе да виде Витлејем; * и у јаслама несловесним како лежи * Оног који је све људе *[од]* несловесности разрешио.

Христа који долази да се у телу роди * од Девојке *[и]* Девице, у пећини; * устима а и срцем похитајмо (да) песмословимо * и *[с]* вером *[Му]* се поклонимо.

Други. Ирмос: исти.

Вернима радовање и у многометежном свету умирење, * јунаштво твоје и врлину, свети, како ли да опевам, * ја обесхрабрени и обезврлињени; * и како да прозборим (к) Богу, * који је благословен и препрослављен?

Рана на рану и туга на тугу, * у невољном и тегобном животу твоме, * пријањаху једна на другу; * но, ти си радост постојану имао у Господу своме, * који је благословен и препрослављен.

Славе достојно Ђурђа блаженог похвалимо, * и спомен му часни празникољубно прославимо; * сложно са младићима благодатно орошеним, кличућ(и) Богу нашем, * који је благословен и препрослављен. Богородичан:

Отачко наручје не напустивши, * од Приснодјеве си се оваплотио, Господе; * приклонивши небеса сишао си * да би палог човека спасао * и из адске пропасти истргнуо, * Ти који си благословен и препрослављен. Катавасија:

Младићи у побожности однеговани, * *[за]* заповест безбожникâ не марећ(и), * *[од]* претње огњем се не уплашише; * но, усред пламена стојећ(и), певаху: * Боже отаца, благословен (је)си.

Пѣ́снь и҃. І҆рмо́съ:

За зако́ны ѻ҆ч҃ескїѧ ꙮ блже́ннїи въ вавѵ҆лѡ́нѣ ю҆ношы предвѣ́дствꙋюще, ꙮ царю́ющагѡ ѡ҆плева́ша повелѣ́нїе безꙋ́мное, ꙮ и҆ совокꙋ́плени, и҆мже не сварѝшасѧ, ѻ҆гне́мъ, ꙮ держа́вствꙋющемꙋ досто́йнꙋю воспѣва́хꙋ пѣ́снь: ꙮ гдⷭ҇а по́йте дѣла̀, ꙮ и҆ превозноси́те во всѧ̑ вѣ́ки.

Па́че сло́ва є҆ди́наго гдⷭ҇а воплоще́ннаго, ѻ҆троковѝце, ꙮ и҆ ѡ҆бложе́ннаго чл҃вѣ́ческимъ подо́бїемъ, ꙮ держа́щи рꙋка́ми, и҆ покланѧ́ющисѧ, ꙮ и҆ лобыза́ющи мт҃рски, ꙮ ча́до, гл҃го́лала є҆сѝ, сладча́йшее, ꙮ ка́кѡ тѧ̀ сѝце держꙋ̀, ꙮ держа́щаго рꙋко́ю всю̀ тва́рь, ꙮ и҆ ѿ рꙋкѝ рабо́ты сїю̀ свобожда́ющаго;

Пѣснословити, бж҃твеннїи а҆гг҃ли, на землѝ ро́ждшагосѧ ᲂу҆гото́витесѧ: ꙮ волсвѝ да́ры, пꙋтеводи́ми ѕвѣ́здо́ю, принеси́те: ꙮ па́стырїе, сего̀ потщи́тесѧ ви́дѣти, ꙮ на мт҃рнихъ, ꙗ҆коже мл҃нца, сѣдѧ́ща ѡ҆бѧ́тїихъ, вопїю́ще: ꙮ гдⷭ҇а по́йте дѣла̀, ꙮ и҆ превозноси́те во всѧ̑ вѣ́ки.

Свѣ́та ѻ҆блаче, неискꙋсобра́чнаѧ, ꙮ ка́кѡ пелена́ми повива́еши, ꙮ ѻ҆блаки ѡ҆дѣва́ющаго нб҃са̀ неизгл҃го́ланнымъ ма́нїемъ; ꙮ ка́кѡ въ безслове́сныхъ ꙗ҆слехъ воскланѧ́еши, ꙮ безслове́сїѧ чл҃вѣ́ки за безмѣ́рнꙋю мл҃ть и҆збавлѧ́ющаго вл҃кꙋ; ꙮ є҆мꙋ́же всѧ̀ покланѧ́етсѧ стра́хомъ тва́рь, ꙮ пѣснословѧ́щи во всѧ̑ вѣ́ки.

И҆нъ. І҆рмо́съ: то́йже.

Настра́жѣ вѣ́ры правосла́вныѧ ѻ҆́чи твоѧ̑ бг҃опросвѣщє́нныѧ не ᲂу҆спи́ша, ꙮ срⷣце же твоѐ бг҃орачи́тельное нетрꙋ́днѡ бдѧ́ше: ꙮ гдⷭ҇а всѣ́хъ дѣ́лъ сла́вѧщꙋ тѝ и҆ блг҃вѧ́щꙋ.

Постоѧ́нїю твоемꙋ̀ и҆ бл҃говѣ́рїю наꙋ́чѝ на́съ, де́споте ст҃ы́й: ꙮ се́ бо въ бѣда́хъ и҆ ско́рбехъ мно́гихъ є҆смы̀: ꙮ во є҆́же на́мъ гдⷭ҇а всѣ́хъ дѣ́лъ ꙮ съ тобо́ю хвали́ти и҆ блг҃ви́ти.

Хва́лимъ тѧ̀ и҆ ᲂу҆бл҃жа́емъ съ любо́вїю, ꙮ къ мл҃твамъ твоѝмъ прибѣга́юще, родолю́бче бл҃гомо́щне: ꙮ и҆ держа́вное вспоможе́нїе та́кѡ прїе́млемъ, ꙮ тѣ́мже ᲂу҆̀бо гдⷭ҇а всѣ́хъ дѣ́лъ воспѣва́емъ и҆ блг҃влѧ́емъ.

Песма 8. Ирмос:

Блажени младићи, некада у Вавилону * због закона отачких беху (на)мучени, * јер на цареву безумну заповест пљунуше; * а захваћени огњем који их не прогута, * певаху *[Све]*држитељу достојну песму: * Господа *[о]*певајте дела, * и преузноси *[Га]* у све векове.

Јединог Господа, изнад речи оваплоћеног, Дјевице, * и оденутог у лик човечији; * *[у]* рукама држећ(и) и поклањајућ(и) *[Му се]*, * и материнској љубећ(и), говорила си: * Чедо најслађе, * како *[(то) да (ја)]* овако држим Тебе, * који руком држиш сву творевину, * и од руке ропства је ослобађаш?

Божанствени анђели, уготовите се да песмословите на земљи Рођеног, * маг(ов)и, звездом путем вођени, дар(ов)е донесите; * пастири, похитајте да Га видите, * како као Дет(енц)е седи у наручју Матере, и ускликните: * Господа *[о]*певајте дела, * и преузноси *[Га]* у све векове.

Облаче Светлости, Неискусобрачна, * како пеленама *[пре]*повијаш Онога који неизрецивом заповешћу облацима одева небеса? * Како у несловесне јасле полажеш Господа, * који из неизмерне милости људе од несловесности избавља, * Коме се сва творевина *[са]* страхом (по)клања, * *[о]*певајућ(и) *[Га]* у све векове?

Други. Ирмос: исти.

Настражи вере православне очи твоје богопросветљене не заспаше, * а срце ти богољубно неуморно бдијаше; * док си Господа свих дела славио и благосиљао.

Постојаности твојој и доброј вери научи нас, деспоте свети; * јер смо, ево, у бедама и невољама многим; * да бисмо Господа свих дела * с тобом хвалили и благосиљали.

Хвалимо те и ублажавамо с љубављу, * (к) молитвама твојим прибегавајућ(и), родољубче благомоћни; * и моћну помоћ тако примамо, * па стога Господа свих дела опевамо и благосиљамо.

Богородичан:

Вѧ́лице, мт҃и приснодѣ́ственная и҆ дѣ́во невреждённаѧ, ꙋ҆ ꙗ҆́же бг҃а нетлѣ́нно ро́ждшаѧ и҆ дѣ́вою пребы́вшаѧ: ꙋ҆ вы́ну предста́тельствꙋй ѡ҆ на́съ твоемꙋ̀ бж҃твенномꙋ рж҃твꙋ̀ покланѧ́ющымсѧ, ꙋ҆ и҆ и҆́стиннꙋю бцⷭ҇ꙋ тѧ̀ и҆сповѣ́дающымъ. Катава́сїа:

Хва́лимъ, блгⷭ҇вѝмъ, покланѧ́емсѧ гдⷭ҇еви, пою́ще и҆ превозносѧ́ще [є҆го̀] во всѧ̑ вѣ́ки.

Чꙋ́да преесте́ственнагѡ, росода́тельнаѧ и҆зѡбразѝ пе́щь ѻ҆́бразъ: ꙋ҆ не бо̀, ꙗ҆́же прїѧ́тъ, пали́тъ ю҆́ныѧ, ꙋ҆ ꙗ҆́кѡ нижѐ ѻ҆́гнь бж҃твà дѣ́вы, ꙋ҆ въ ню́же вни́де ѹ҆тро́бꙋ. ꙋ҆ тѣ́мъ, воспѣва́юще, воспое́мъ: ꙋ҆ да блгⷭ҇вѝтъ тва́рь всѧ̀ гдⷭ҇а, ꙋ҆ и҆ превозно́ситъ во всѧ̑ вѣ́ки.

Пѣ́снь д҃. І҆рмо́съ:

Не диви́сѧ ны́нѣ, ѳ҃! мт҃и, ꙋ҆ ви́дѧщи ꙗ҆́кѡ мл҃нца, ꙋ҆ є҆го́же и҆зъ чре́ва пре́жде денни́цы родѝ ѻ҆ц҃ъ: ꙋ҆ возста́вити бо и҆ сопросла́вити ꙋ҆ чл҃вѣ́ческое па́дшее є҆стество̀ прїидо́хъ ꙗ҆́вственнѡ, ꙋ҆ вѣ́рою и҆ любо́вїю тѧ̀ велича́ющее.

Ра́дꙋйсѧ, прїѧ́телице, пречⷭ҇таѧ, ра́дости неизгл҃го́ланныѧ: ꙋ҆ се́ бо гра́де́ши роди́ти въ верте́пѣ неизрече́ннѡ вл҃кꙋ, ꙋ҆ хотѧ́щаго тва́рь всю̀, и҆стлѣ́вшꙋю престꙋпле́нїемъ пе́рвѣе, ѡ҆бнови́ти вои́стиннꙋ: ꙋ҆ сего̀ пѣсносло́вѧще вѣ́рою, тѧ̀ велича́емъ.

Дꙋ́шы прⷭ҇вныхъ всѝ и҆ подземна̑ѧ, кꙋ́пнѡ ра́дꙋйтесѧ: ꙋ҆ се́ бо и҆збавле́нїе всѣ́хъ ꙗ҆ви́сѧ, ꙋ҆ во гра́дѣ видѧлее́мѣ раждаю́щеесѧ: ꙋ҆ ѕвѣзда́ же сего̀ возвѣща́етъ волхвѡ́мъ, и҆щꙋ́щымъ бл҃гочⷭ҇тнѡ: ꙋ҆ є҆го́же и҆ ви́дѣвше въ верте́пѣ, ѹ҆́жаса и҆спо́лнишасѧ.

Ꙗ҆́кѡ нб҃о тѧ̀ и҆но́е воспѣва́емъ, дѣ́во, ꙋ҆ пра́вды сл҃нце на́мъ и҆зъ ложе́снъ пречⷭ҇тыхъ хотѧ́щꙋю возсїѧ́ти ѹ҆́треннее, ꙋ҆ просвѣща́ющее во тьмѣ̀ сꙋ́щыѧ сме́рти и҆ тлѝ. ꙋ҆ тѣ́мже, до́лжнѡ хвала́ми тѧ̀ велича́емъ.

И҆́нъ. І҆рмо́съ: то́йже.

Лжехрⷭ҇тїа́нства притво́рство бг҃ода́нною мꙋ́дростїю ѹ҆ви́дѣвъ, ꙋ҆ и҆ прелє́стнаѧ предложє́нїѧ тогѡ̀ лега́тѡвъ рѣши́тельнѡ ѿве́ргъ: ꙋ҆ и҆сповѣ́дникъ пра́выѧ вѣ́ры и҆ тоѧ̀ побо́рникъ ꙋ҆ всѣ́мъ страна́мъ ѻ҆кре́стнымъ ꙗ҆́снѡ показа́лсѧ є҆сѝ.

Владичице, Мајко приснодевствена и Дјево неповређена, * Ти која Бога непорочно роди и девојка остаде; * вазда заступај нас који се Твоме Божанственом Породу поклањамо, * и Тебе *[као]* истинуту Богородицу исповедамо. Катавасија:

Хвалимо, благосиљамо, поклањамо се Господу, *[о]*певајућ(и) и преузносећ(и) *[Га]* у све векове.

*[Пра]*образ чуда надприродног ослика пећ која даде росу, * јер не спали младиће које прими; * као ни огањ Божанства Дјеву, * у чију уђе утробу. * Зато, попевајућ(и) (за)певајмо: * Да благосиља сва творевина Господа, * и *[(да) Га]* преузноси у све векове.

Песма 9. Ирмос:

Не чуди се сада, о! Мати, * гледајућ(и) као Дет(енц)е, * мене кога је пре Данице родио Отац; * долазим јавно да бих обновио и са Собом прославио палу човечију природу, * која Те *[с]* вером и љубављу велича.

Радуј се, Пречиста, пријемнице радости неисказиве, * јер ево долазиш да у пећини родиш неизрециво Владику, * који жели да сву творевину, палу због првог преступа, обнови уистину; * Њега *[с]* вером песмословећ(и), Тебе величамо.

Све душе праведних и *[сво]* подземље, заједно се радујте, * јер ево се Избавитељ свих јави, * рађајућ(и) се у граду Витлејему, * а звезда Га најављује маг(ов)има, који *[Га]* тражаху побожно, * и угледавши *[Га]* у пећини дивљењем се испунише.

Као друго Небо опевамо Те, Дјево, * јер ћеш нам јутарње Сунце правде из пречистих бедара *[својих]* изсијати, * које обасјава оне *[који су]* у тами, смрти и пропасти. * Стога Те по дугу *[по]*хвалама величамо.

Други. Ирмос: исти.

Лажног хришћанства подлост богоданом мудрошћу увидевши, * и обмањиве понуде његових легатā одлучно одбацивши; * исповедник праве вере и њен бранитељ * свим странама околним си се јасно показао.

Имѣющи оу҆жѐ є҆ди́наго вели́каго предста́теля ко гдⷭ҇у, ҆ и҆ тогѡ̀ и҆мѧ̑твами во всѧ́цѣмъ бла́зѣ соблюда́ема: ҆ землѐ се́рбскаѧ трꙋды̀ ст҃ы́хъ до́брѣ воздѣ́ланна, ҆ ра́дꙋйсѧ ѡ҆ па́мѧти пр҃вн҃агѡ де́спота гю́рьгѧ дне́сь собра́ннаѧ.

Моли́сѧ ѡ҆ на́съ, де́споте любе́знѣйшїй, ҆ и҆ на́мъ па́мѧть твою̀ по любви̑ пра́зднꙋющымъ: ҆ ѡ҆бѣтова́нныхъ бл҃а̑гъ нб҃ныхъ сподо́битисѧ, ҆ и҆ прича́стникѡмъ ѡ҆деснꙋ́ю стоѧ́щихъ ꙗ҆ви́тисѧ. Бг҃ор҃ченъ:

Ѻ҆гнь бж҃твѐ, хр҃та̀, ҆ во ѹ҆тро́бѣ твое́й вмѣсти́вшаѧ, дв҃о всечⷭ҇таѧ: ҆ ѻ҆того̀ молѝ ст҃рⷭ҇тѣ́й мои́хъ распале́нїе ѹ҆гаси́ти, ҆ и҆ гее́нны вѣ́чныѧ мѧ̀ и҆схи́тити: ҆ да сопричастїѧ̑ пр҃вныхъ сподо́блюсѧ, ҆ и҆ ѡ҆сꙋжде́нїѧ ѡ҆ грѣсѣ́хъ и҆зба́влюсѧ. Катава́сїа:

Та́инство стра́нное ви́жꙋ и҆ пресла́вное: ҆ нб҃о, верте́пъ: ҆ пр҃то́лъ херꙋві́мскїй, дв҃ꙋ: ҆ ꙗ҆сли, вмѣсти́лище, ҆ въ ни́хже возлежѐ невмѣсти́мый хр҃то́съ бг҃ъ: ҆ є҆го́же, воспѣва́юще, велича́емъ.

Свѣти́ленъ ст҃а́гѡ.

По҃: Жєны̀ ѹ҆слы́шите:

Свѣ́та ст҃ы́хъ сподо́бивыйсѧ, ҆ и҆ въ собо́рѣ бл҃говѣ́рныхъ владѣ́телей сликовствꙋ́ѧй, ҆ де́споте гю́рьге, славовѣнча́нный: ҆ вл҃кꙋ всѣ́хъ ѡ҆ на́съ молѝ, ҆ во є҆́же дарова́тисѧ на́мъ ѡ҆долѣ́нїю на врагѝ на́шегѡ сп҃се́нїѧ.

Сла́ва, и҆́нъ ст҃а́гѡ:

Вл҃чню пр҃то́лꙋ ны́нѣ ҆ съ ли̑ки пр҃вныхъ свѣ́тлѡ предстоѧ̀, ҆ де́споте гю́рьге, бг҃освѣ́тлый, ҆ молѧ́сѧ, со всѣ́ми ст҃ы́ми ро́да на́шегѡ, не преста́й: ҆ во є҆́же дарова́тисѧ на́мъ побѣ́ды на сꙋпоста́ты.

И҆ ны́нѣ: предпра́здника. По҃: то́йже:

Та́инство сокрове́нное, а҆гг҃лѡмъ несказа́нное, ҆ ѻ҆ц҃а̀ бл҃говоле́нїемъ, и҆ дх҃а содѣ́йствомъ, ҆ хо́щетъ соверши́тисѧ, потщи́мсѧ: ҆ сло́во бо безнача́льное нача́ло прїе́мь, ҆ ꙗ҆кѡ чл҃вѣ́къ, ѿ дв҃ы раждаетсѧ на сп҃се́нїе мі́ра.

Имајући још једног великог заступника пред Господом, * и његовим молитвама у сваком добру подржавана; * земљо Србска трудовима светих добро обделана, * радуј се о спомену праведног деспота Ђурђа данас сабрана.

Моли се за нас, деспоте најљубљенији, * да се и ми, који спомен твој по љубави празнујемо: * обећаних блага небеских удостојимо, * и заједничари здесна стојећих покажемо. Богородичан:

Огањ Божанства, Христа, * Кога си у утроби Својој сместила, Дјево Свечиста; * Њега моли да распаљење страсти мојих угаси, * и да ме из пакла вечнога истргне; * да бих се заједнице праведних удостојио, * и осуде за грехе избавио. Катавасија:

Тајну гледам необичну и парадоксалну: * небо – пећину, * престо херувимски – Дјеву, * јасле – легало, * у коме лежи несместиви Христос Бог; * Њега п(о)певајућ(и), величамо.

Светилен светога.
Подобан: Жене послушајте ...

Светлости се светих удостојивши, * и у сабору благоверних владара саликујућ(и), * деспоте Ђурђе, славовенчани; * Владику свих за нас моли, * да нам (се) дарује одолење над непријатељима нашег спасења.

Слава ... други светог:

Пред Владичњим престолом сада * са зборовима праведних светло стојећ(и), * деспоте Ђурђе, богосветли; * да се молиш, са свима светима рода нашег, не престај: * да нам се дарује победа над противницима.

И сада ... Предпразништва. Подобан: исти:

Тајна скривена, *[и]* ангелима неказана, * вољом Оца и садејством Духа, * хоће да се изврши, *[зато]* похитајмо, * јер Реч беспочетна примивши почетак, * као Човек, од Дјеве се рађа на спасење света.

На хвали́техъ: стїхи́ры, на ѕ҃:
предпра́здства г҃, гла́съ ѕ҃.
По҃: А҃гг҃льскїѧ преди́ите си́лы:

Пою́ тѧ, цр҃ю̀, пелена́ми пови́таго, ✻ рѣши́ши бо плени́цы мои́хъ грѣхопаде́нїй, ✻ и҆ сла́вою безсме́ртною и҆ нетлѣ́нною почти́въ мѧ̀, ✻ всегѡ̀ ѻ҆ц҃ꙋ̀ присво́илъ є҆сѝ, ✻ содѣ́тельствꙋѧ и҆ воззида́ѧ. ✻ тѣ́мъ вопїю́ ти: ✻ цр҃ь і҆и҃левъ ✻ хр҃то́съ прихо́дитъ.

Свѣ́тъ ѿ свѣ́та произше́дшїй, ✻ и҆ ѿ дв҃ы возсїѧ́вшїй сꙋ́щымъ на землѝ, ✻ ѕвѣ́здо́ю ви́дѣвше ѕвѣ́здослове́цы волсвѝ, ✻ персі́дскꙋю ѿлага́хꙋ тьмꙋ̀, ✻ и҆ ѕвѣ́здную всю̀ пре́лесть, ✻ и҆ въ ра́дости ро́ждшемꙋсѧ бг҃ꙋ поѧ́хꙋ: ✻ блгⷭ҇вѣ́нъ прише́дый бг҃ъ на́шъ, ✻ сла́ва тебѣ̀.

Зла́къ мл҃ѧ҃ческїй неи́стовнѣ пожина́етъ, ✻ ѿ мꙋ́дрыхъ нарꙋга́нъ бы́въ и҆рѡ́дъ волхвѡ́въ, ✻ и҆ рꙋ́кꙋ скверноꙋбі́йственнꙋ ✻ на тѧ̀ воздвиза́ти мнѧ́ше, ✻ но прише́лъ є҆сѝ, є҆гѵ́птѧнѡмъ ✻ тьмꙋ̀ глꙋбоча́йшꙋю ѿгонѧ̀, ✻ съ ни́миже пое́мъ: ✻ блгⷭ҇вѣ́нъ прише́дый бг҃ъ на́шъ, ✻ сла́ва тебѣ̀.

И҆ ст҃а́гѡ г҃, гла́съ є҃:

Прїиди́те, лю́дїе хр҃тономе́ннїи, ✻ воспои́мъ гю́рьгѧ великоимени́таго, ✻ де́спота се́рблємъ пресла́внаго: ✻ ви́тѧзѧ хр҃то́ва до́блѧго, ✻ и҆ владѣ́телѧ земле́ю мꙋ́драго: ✻ корми́ломъ ѻ҆́чества своегѡ̀ бл҃гопра́вѧщаго, ✻ и҆ лю́ди своѧ̑ ѿ а҆га́рѧнскагѡ нахожде́нїѧ защища́ющаго: ✻ и҆ принесе́мъ є҆мꙋ̀ многокра̑тнаѧ похвалє́нїѧ, ✻ бл҃годарѧ́ще бг҃а, ✻ сегѡ̀ на́мъ дарова́вшаго.

Прїиди́те, лю́дїе бг҃озва́ннїи, ✻ восхва́лимъ гю́рьгѧ, де́спота возлю́бленнаго: ✻ на ст҃оро́днѣмъ ко́рени прозѧ́бшаго, ✻ и҆ ст҃ыѧ̑ ро́дꙋ своемꙋ̀ поро́ждшаго: ✻ ре́вность ѡ҆ вѣ́рѣ и҆ любо́вь къ бли́жнимъ съ добродѣ́телїю содрꙋжи́вшаго, ✻ и҆ та́кѡ чⷭ҇тенъ пло́дъ во своѐ вре́мѧ гдⷭ҇еви принесе́шаго: ✻ тѣ́мъ ны́нѣ на нбⷭ҇сѣ́хъ торжествꙋ́етъ, ✻ и҆ ѡ҆ на́съ ко гдⷭ҇ꙋ всегда̀ мо́литсѧ.

На **Х**валите ... стихире, на 6:
Предпразништва 3, глас 6.
Подобан: Анђелске силе предходите ...

[О]певам Тебе, Царе, пеленама *[пре]*повијеног, * јер *[Ти]* раз*[д]*решујеш окове мојих грехопада, * и славом бесмртном и непропад(љ)ивом почаствовавши ме, * целог си *[ме]* Оцу присвојио, * чинећ(и) *[ме новим]* и пресаздавајућ(и). * Зато (Ти) кличем: * Цар Израилов, * Христос долази.

Светлост која од Светлости (про)изађе, * и од Дјеве засија онима на земљи, * звездознанци маг(ов)и, звездом *[вођени]* видевши, * Персијску одбацише таму, * *[као]* и сву звездарску обману, * и у радости *[ново]*рођеном Богу певаху: * Благословен *[је]* који долази, Бог наш, * слава Т(еб)и.

Преварен бивши од мудрих маг(ов)а, * Ирод дечицу као траву помамно покоси, * смисливши да *[тако]* и на Тебе подигне * руку скверну убојичку; * но, Ти си отишао *[к]* Египћанима, * таму најдубљу одгонећ(и), *[па Ти]* с њима певамо: * Благословен *[је]* који долази, Бог наш, * слава Т(еб)и.

И светога 3, глас 5:

Ходите, народе Христоимени, * опевајмо Ђурђа великоименитог, * деспота Срб(љ)има преславног; * витеза Христовог јуначног, * и владара земљом мудрог; * који је кормилом отаџбине своје добро управљао, * и народ свој од агарјанске најезде штитио; * и принесимо му многоструке похвале, * благодарећ(и) Богу, који нам га је даровао.

Ходите, народе богозвани, * усхвалимо Ђурђа, деспота љубљеног; * који је на светородном корену изникао, * и свете *[на]*роду своме породио; * ревност за веру и љубав према ближњима с врлином удружио, * и тако частан плод у своје време Господу принео; * зато сада на небесима торжествује, * и за нас се пред Господом свагда моли.

Пріиди́те, лю́дїе пра́здниствомъ быва́ющимъ со́брани, ✻ стецемся во ст҃ыѧ хра́мы, ✻ и҆ воздади́мъ досто́йнꙋю хвалꙋ̀ гю́рьгю, де́спотꙋ бг҃овѣнча́нномꙋ: ✻ блг҃тїю бж҃їею ѡ҆блиста́нномꙋ, ✻ и҆ всѧ́кимъ бл҃горазꙋ́мїемъ ᲂу҆краше́нномꙋ: ✻ пра́выѧ вѣ́ры побо́рникꙋ преизрѧ́дномꙋ, ✻ и҆ ѻ҆́чества своегѡ̀ храни́телю до́блественномꙋ: ✻ согла́снѡ є҆мꙋ̀ взыва́юще: ✻ скꙋ́птроно́сче ст҃е и҆ къ бг҃ꙋ бл҃гопрїѧ́тне, ✻ вы́нꙋ соблюда́й ны̀ твои́ми къ немꙋ̀ мл҃твами. Сла́ва, гла́съ ѕ҃:

Взыгра́й дꙋ́хомъ и҆ бл҃годꙋ́шествꙋй ве́сь ро́де се́рбскїй, ✻ пра́здниственнымъ свѣ́томъ возсїѧ́нный: ✻ весели́сѧ наипа́че сла́вный гра́де сме́деревскїй, ✻ въ дре́внихъ време́нъ лѣ́пѡ созда́нный: ✻ се́ бо въ ст҃ѣ́ны твоѧ̑ собира́ютсѧ мно́жества праздниколю́бнаѧ ✻ просла́вити па́мѧть строи́телѧ твоегѡ̀, ✻ дне́сь съ собѡ́ры ст҃ы́хъ предстоѧ́ща хр҃тꙋ̀, ✻ и҆ съ ни́ми вкꙋ́пѣ молѧ́щасѧ ✻ ѡ҆ тебѣ̀ и҆ ѡ҆ ѻ҆́чествїи на́шемъ: ✻ мы́ же, сбы́тїемъ пра́здника со́брани, гдⷭ҇еви возопїи́мъ: ✻ мл҃твами гдⷭ҇и́на гю́рьгѧ, де́спота бл҃гочⷭ҇ти́вѣйшаго, ✻ заступѝ и҆ сохранѝ на́съ, хр҃тѐ.

И҆ ны́нѣ, предпра́здства, гла́съ то́йже,
подо́бенъ ст҃їхи́рамъ предпра́здства:

Явѝлсѧ є҆сѝ на землѝ, ✻ и҆ съ чл҃вѣ̑ки пожи́лъ є҆сѝ, ✻ ке́сарѧ повелѣ́ньми съ рабы̑ написа́лсѧ є҆сѝ: ✻ созда́лсѧ є҆сѝ не преложи́всѧ, ✻ неизмѣ́ненъ пре́былъ є҆сѝ: ✻ ве́сь сы́й бг҃ъ, ✻ а҆́ще и҆ воплоти́лсѧ є҆сѝ. ✻ сла́ва твоемꙋ̀ смотре́нїю, ✻ че́сть, хвала̀, великолѣ́пїе, ✻ и҆ ны́нѣ, и҆ во вѣ́ки, а҆ми́нь.

Славосло́вїе вели́кое, є҆ктенїѝ и҆ ѿпꙋ́стъ.

НА ЛИ҃ТУРГІ́И.

Бл҃же́нна ѿ канѡ́на предпра́здства пѣ́снь г҃-ѧ:
и҆ ѿ канѡ́на ст҃а́гѡ пѣ́снь ѕ҃-ѧ.

Прокі́менъ, гла́съ з҃:

Гдⷭ҇и, си́лою твое́ю возвесели́тсѧ ца́рь, ✻ и҆ ѡ҆ сп҃се́нїи твое́мъ возра́дꙋетсѧ ѕѣлѡ̀.

Ходите, народе празником насталим сабрани, * стецимо се у свете храмове, * и одајмо достојну хвалу Ђурђу, деспоту боговенчаном; * благодаћу Божијом облистаном, * и сваком благоразумношћу украшеном; * праве вере бранитељу преизврсном, * и отаџбине своје чувару јуначном; * сложно му узвикућ(и): * Скиптроносче свети и пред Богом добро примљени, * вазда нас подржавај твојим пред Њим молитвама. Слава ... глас 6:

Заиграј духом и орасположи се сав *[на]*роде Српски, * празничном светлошћу обасјани; * весели се нарочито славни граде Смедеревски, * у давна времена лепо саграђени;*[42] * јер се ево у зидине твоје сабирају мноштва празникољубна * да прославе спомен градитеља твога; * који данас са зборовима светих стоји пред Христом, * и с њима се заједно моли * за тебе и за отаџбину нашу; * а ми, згодом празника сабрани, Господу завапимо: * Молитвама господина Ђурђа, деспота најпобожнијег, * заштити и сачувај нас, Христе.

И сада ... Предпразништва, глас исти,
подобан стихирама Предпразништва:

На земљи си се јавио, * и с људима поживео, * по заповести Ћесаровој са слугама се пописао; * непромењиво си се саздао, * *[и]* неизмењен остао; * Ти који си сав Бог, * иако си се оваплотио. * Слава Твоме промишљању, * част, хвала *[и]* величанство, * и сада и у векове, амин.

Велико славословље, јектеније и отпуст.

НА ЛИТУРГИЈИ.

Блажена: од канона Предпразништва песма 3;
и од канона светога песма 6.

Прокимен, глас 7:

Господе, силом Твојој развеселиће се цар, * и спасењу Твоме радоваће се веома.*[43]

---

[42]* овај део стихире алузија на новокомпоновану народну песму о родном граду Смедереву чувеног хармоникаша и композитора Јовице Петковића (1927+2015), у извођењу ненадмашне диве севдалинки Наде (дев. Вукићевић) Мамуле (1927+2001), родом Београђанке.
[43]* Пс. 20,2.

Стíхъ: Желáнїе срⷣца є҆гѡ̀ дáлъ є҆сѝ є҆мꙋ̀, ✻ и҆ хотѣ́нїѧ ᲂу҆стнꙋ̀ є҆гѡ̀ нѣ́си лишилъ є҆гѡ̀.

Пéрвагѡ собóрнагѡ послáнїѧ ст҃áгѡ а҆пⷭ҇ла петрà чтéнїе, зачáло и҆ни [в҃,а҃і–к҃д]:

Возлю́бленнїи, [в҃,а҃і] молю̀ ꙗ҆́кѡ пришéлцєвъ и҆ стрáнникѡвъ, ѡ҆гребáтисѧ ѿ плотски́хъ похотéй, ꙗ҆̀же воюютъ на дꙋ́шꙋ, [в҃і] житїѐ вáше и҆мꙋ́ще добрѡ̀ во ꙗ҆зы́цѣхъ, да ѡ҆ нéмже клевéщꙋтъ вáсъ ꙗ҆́ки ѕлодѣ́євъ, ѿ дóбрыхъ дѣ́лъ ви́дѣвше, прослáвѧтъ бг҃а въ дéнь посѣщéнїѧ. [в҃г] Повини́тесѧ ᲂу҆̀бо всѧ́комꙋ чл҃вѣ́чꙋ создáнїю*44 гдⷭ҇а рáди: а҆́ще царю̀, ꙗ҆́кѡ преѡбладáющꙋ: [в҃д] а҆́ще ли же кнѧзє́мъ, ꙗ҆́кѡ ѿ негѡ̀ пѡ́сланнымъ, во ѿмщéнїе ᲂу҆́бѡ ѕлодѣ́ємъ, въ похвалꙋ́ же бл҃готвóрцємъ. [в҃є] Ꙗ҆́кѡ тáкѡ є҆́сть вóлѧ бж҃їѧ, бл҃готворѧ́щымъ ѡ҆бꙋздовáти безꙋ́мныхъ чл҃вѣ́къ невѣ́жество: [в҃ѕ] ꙗ҆́кѡ свобóдни, а҆ не ꙗ҆́кѡ прикровéнїе и҆мꙋ́ще ѕлóбы свобóдꙋ, но ꙗ҆́кѡ рабѝ бж҃їи. [в҃з] Всѣ́хъ почитáйте, брáтство возлюби́те, бг҃а бóйтесѧ, царѧ̀ чти́те. [в҃и] Рабѝ, повинꙋ́йтесѧ во всѧ́цѣмъ стрáсѣ влады́камъ, не тóкмѡ бл҃гѝмъ и҆ крѡ́ткимъ, но и҆ строптѝвымъ. [в҃ѳі] Сѐ бо є҆́сть ᲂу҆гóдно предъ бг҃омъ, а҆́ще сóвѣсти рáди бж҃їѧ терпи́тъ кто̀ скѡ́рби, страждà безъ прáвды. [к҃] Кáѧ бо похвалà, а҆́ще согрѣшáюще мꙋ́чими терпитѐ; Но а҆́ще добрѡ̀ творѧ́ще и҆ страждꙋ́ще терпитѐ, сїѐ ᲂу҆гóдно предъ бг҃омъ, [к҃а] на сїѐ бо и҆ звáни бы́сте: занѐ и҆ хрⷭ҇тóсъ пострадà по нáсъ, намъ ѡ҆стáвль ѻ҆́бразъ, да послѣ́дꙋемъ стопáмъ є҆гѡ̀: [к҃в] и҆̀же грѣхà не сотворѝ, ни ѡ҆брѣ́тесѧ лéсть во ᲂу҆стѣ́хъ є҆гѡ̀: [к҃г] и҆̀же ᲂу҆карѧ́емь проти́вꙋ не ᲂу҆карѧ́ше, страждà не прещáше, предаѧ́ше же сꙋдѧ́щемꙋ прⷭ҇вѡ: [к҃д] и҆̀же грѣхѝ нáшѧ сáмъ вознесѐ на тѣ́лѣ своéмъ на дрéво, да ѿ грѣ́хъ и҆збы́вше, прáвдою поживéмъ.

А҆ллилꙋ́їа, глáсъ ѕ҃.

Стíхъ а҃: Бл҃жéнъ мꙋ́жъ, боѧ́йсѧ гдⷭ҇а, ✻ въ зáповѣдехъ є҆гѡ̀ восхóщетъ ѕѣлѡ̀.

44* начáльствꙋ.

Стих: **Ж**ељу срца његова дао си му, * и хтењâ уста његових ниси га лишио.*[45]

Читање из 1. саборне посланице светог апостола Петра, зачеље 58 [2,11-24]:

Љубљени, [2,11] молим вас као путнике и странце, да се чувате од тјелесних жеља, које војују на душу. [12] Владајте се добро међу незнабошцима, да би за оно за што вас опадају као злочинце, видјевши ваша добра дјела, славили Бога у дан похођења. [13] Будите, дакле, покорни сваком реду људском, Господа ради: ако цару, као господару; [14] Ако ли намјесницима, као његовим посланицима за осуду злочинцима, а за похвалу онима који добро чине. [15] Јер је тако воља Божија да добро чинећи ућуткујете незнање безумних људи; [16] Као слободни, а не као они који користе слободу за прикривање злобе, него као слуге Божије. [17] Свакога поштујте, братство љубите, Бога се бојте, цара поштујте. [18] Слуге, будите покорни са сваким страхом господарима, не само добрима и благима него и грубима. [19] Јер то је благодат, ако неко подноси жалости по савјести ради Бога, страдајући неправедно. [20] Јер каква је похвала ако гријешите па кажњавани, подносите? Него ако добро чините па подносите страдања, то је угодно пред Богом. [21] Јер сте на то и позвани, јер и Христос пострада за вас, остављајући вам примјер да идете његовим стопама; [22] Он гријеха не учини, нити се нађе пријевара у устима његовим; [23] Он вријеђан, не узвраћаше увредом; страдајући не пријећаше, него је препустио Ономе који праведно суди. [24] Он гријехе наше сам изнесе на тијелу својем на дрво, да за гријехе умремо, и за правду живимо, јер се његовом раном исцијелисте.

Алилуја, глас 6.*[46]

Стих 1: **Б**лажен је човек који се боји Господа, * у заповестима Његовим напредоваће веома.*[47]

---

[45]* Пс. 20,3.

[46]* уколико се кађење врши за време певања „Алилуја“ говорити сва четири стиха, да би ђакон имао времена да комотно кади, и да се вративши узме благослов од свештеника за читање Јеванђеља; а ако се кади за време читања Апостола, онда само прва два.

[47]* Пс. 111,1.

Стíхъ в҃: Си́льно на землѝ бꙋ́детъ сѣ́мѧ є҆гѡ̀, ✻ ро́дъ пра́выхъ блгⷭ҇вѝтсѧ.

[Стíхъ г҃: Ꙗ҆́кѡ ца́рь ᲂу҆пова́етъ на гдⷭ҇а, ✻ и҆ млⷭ҇тїю вы́шнѧгѡ не подвѝжитсѧ.

Стíхъ д҃: А҆ пра́ведницы да возвеселѧ́тсѧ, да возра́дꙋютсѧ предъ бг҃омъ, ✻ да насладѧ́тсѧ въ весе́лїи.]

Ст҃о́е є҆ѵⷭ҇лїе: ѿ лꙋкѝ, зача́ло з҃г и҆ з҃д [глава̀ в҃і,в҃-в҃і].

Речѐ гдⷭ҇ь: [в҃і,в҃] Ничто́же покрове́но є҆́сть, є҆́же не ѿкры́етсѧ, и҆ та́йно, є҆́же не ᲂу҆разꙋмѣ́етсѧ: [г҃] занѐ, є҆лѝка во тьмѣ̀ рѣ́сте, во свѣ́тѣ ᲂу҆слы́шатсѧ: и҆ є҆́же ко ᲂу҆́хꙋ гл҃го́ласте во хра́мѣхъ, проповѣ́стсѧ на кро́вѣхъ. [д҃] Гл҃го́лю же ва́мъ дрꙋгѡ́мъ свои̑мъ: не ᲂу҆бо́йтесѧ ѿ ᲂу҆бива́ющихъ тѣ́ло и҆ пото́мъ не мо́гꙋщихъ ли́шше что̀ сотвори́ти: [є҃] сказꙋ́ю же ва́мъ, когѡ̀ ᲂу҆бо́йтесѧ: ᲂу҆бо́йтесѧ и҆мꙋ́щагѡ вла́сть по ᲂу҆бїе́нїи вовре́щи въ де́брь ѻ҆гненнꙋ́ю: є҆́й, гл҃го́лю ва́мъ, тогѡ̀ ᲂу҆бо́йтесѧ. [ѕ҃] Не пѧ́ть ли пти́цъ цѣни́тсѧ пѣ́нѧзема двѣма̀, и҆ ни є҆ди́на ѿ ни́хъ нѣ́сть забве́на предъ бг҃омъ. [з҃] Но и҆ вла́си главы̀ ва́шеѧ всѝ и҆зочте́ни сꙋ́ть. Не ᲂу҆бо́йтесѧ ᲂу҆̀бо: мно́зѣхъ пти́цъ ᲂу҆́нши є҆стѐ вы̀. [и҃] Гл҃го́лю же ва́мъ: всѧ́къ, и҆́же а҆́ще и҆сповѣ́сть мѧ̀ предъ чл҃вѣ̑ки, и҆ сн҃ъ чл҃вѣ́ческїй и҆сповѣ́сть є҆го̀ предъ а҆́гг҃лы бж҃їими: [ѳ҃] а҆ ѿвергі́йсѧ мене̑ предъ чл҃вѣ́ки, ѿве́рженъ бꙋ́детъ предъ а҆́гг҃лы бж҃їими. [і҃] И҆ всѧ́къ и҆́же рече́тъ сло́во на сн҃а чл҃вѣ́ческаго, ѡ҆ста́витсѧ є҆мꙋ̀: а҆ на ст҃а́го дх҃а хꙋли́вшемꙋ не ѡ҆ста́витсѧ. [ѳ҃і] Є҆гда́ же приведꙋ́тъ вы̀ на собѡ́рища и҆ вла̑сти и҆ влады́чества, не пецы́тесѧ, ка́кѡ и҆лѝ что̀ ѿвѣща́ете, и҆лѝ что̀ рече́те: [і҃і] ст҃ы́й бо дх҃ъ наꙋчи́тъ вы̀ въ то́й ча́съ, ꙗ҆̀же подоба́етъ рещѝ.

Прича́стенъ:

Въ па́мѧть вѣ́чнꙋю бꙋ́детъ пра̑вникъ, ✻ ѿ слꙋ́ха ѕла̀ не ᲂу҆боитсѧ.

Зр҃·а҃·с҃.

Коне́цъ дѣ́лꙋ, сла́ва и҆ хвала̀ бг҃ꙋ!

Стих 2: **С**илно ће на земљи бити семе његово, * род *[и]*прав*[н]*их ће се благословити.*[48]

[Стих 3: **Ј**ер се цар узда у Господа, * и милошћу *[Све]*вишњег неће се поколебати.*[49]

Стих 4: А праведници да се (раз)веселе, да се (об)радују пред Богом, * да се наслађују у весељу.*[50]]

Св. Јеванђеље: од Луке, зач. 63*[51] и 64 [глава 12,2-12].

Рече Господ: *[12,2]* Ништа није сакривено што се неће открити, ни тајно што се неће дознати. *[3]* Зато, оно што у мраку рекосте, чуће се на видјелу; и што на ухо шаптасте у одајама, проповиједаће се на крововима. *[4]* А кажем вама, пријатељима својим: Не бојте се оних који убијају тијело и потом не могу ништа више учинити. *[5]* Него ћу вам указати кога да се бојите: Бојте се онога који, пошто убије, има власт бацити у пакао; да, кажем вам, њега се бојте. *[6]* Не продаје ли се пет врабаца за двије паре? И ниједан од њих није заборављен пред Богом. *[7]* А у вас је и свака длака на глави избројана. Не бојте се дакле; ви сте бољи од много врабаца. *[8]* Него вам кажем: Који год призна мене пред људима, признаће и Син Човјечији њега пред анђелима Божијим; *[9]* А који се одрече мене пред људима, тога ћу се одрећи пред анђелима Божијим. *[10]* И сваки који рече ријеч против Сина Човјечијега, опростиће му се, а који похули на Светога Духа неће му се опростити. *[11]* А кад вас доведу у синагоге и пред началства и власти, не бринте се како ћете или шта одговорити или шта ћете казати; *[12]* Јер ће вас Свети Дух научити у онај час шта треба рећи.

Причастен:

У спомену вечном биће праведник, * од зла гласа неће се уплашити.*[52]

Зор·а́·ст·

Крај делу, слава и хвала Богу!

---

[48]* Пс. 111,2.
[49]* Пс. 20,8.
[50]* Пс. 67,4.
[51]* чита се деспотовом имењаку св. великомуч. Георгију (23. апр.) на Јутрењу.
[52]* Пс. 111,6 и 7.

Понеѥ зрѣнно мѧ мл҃рдїюнꙋ лколюбїювлкы мѧ ѥгоспⷭ҇ лкагомнїѵ ха
ѩ повсемлⷭ҇ тѣвнолѣ ѥгоблгоꙋ ѳробїюбы прнзрѣнїе ѥгонасмѣренїе
мѧ ѥнпоставнмѧ наслѣднїкародителїмлонⷭ҇ гнасрьбмѧ. Тѣ
мѧ же назьнѧ ѥвьхабабмгвѣрнынн холюбвын, мл҃тїюбѧїею
гнсрьбмїедеспотьгюргь. ѩсьбгодарованноюмнбмгтгнвоюнхо
любнвоюгпожѣюдеспотцеюкꙋраѳрнною. Пнше тьгоспⷭ҇ ѡ҇ство
мнвьсвѣнїевьсѣ, Какопрїндекгоспⷭ҇ ѡ҇ тгнне ѩ стые
горы, ѡ҇ тгнагоѩцрьскагомѡнастнра, ѡбнтѣлнспсовнвзнѣнїагна
глѣмлагосвїмлѣ. тгнѣншїнвьсщеннонннокѡ, ннмльѡхѣвазлю
бленнїндховнѩ, ѥромѡна кꙋдвь · нбьсполенꙋмолѣбнѣгоспⷭ҇ ѡ
сѣꙋнн какодабꙋдемлохтїторїевышерѣннолꙋмѡнастнрꙋ. мы же
мл҃рдїельдвнжнмн, нповелѣнїемь заповѣднводнмн. благоволнхѡ
просмлоетолꙋнспльннѣ. прїнмнсмлодабꙋдемлоѡднѣх тїторїе
вышерѣннолꙋмѡнастнрꙋ. дасезовемлонастнрьгоспⷭ҇ ѡсѣанашеѥ.
Тѣ же мѧ ѥнпрнложнгоспⷭ҇ ѡсѣонннвышерѣннолꙋмѡнастнрꙋ заѡкрь
мленїемѡнастнрскѡ, даседаванвсакѡгоднщеѡнобврьске
царнне попетьдесетьлнрьсребра. нѡвозндаседаванвсакѡ
годнщендасенеѡннмнѡвышерѣнагомѡнастнрадогденежнвѡ
госпⷭ҇ ѡстанн. Нмолнмьѥгожебьнзволнтьпрѣемлнкꙋбынпона
прѣстолꙋгоспⷭ҇ ѡсѣанашего нмснанашего нмкогоѡродана́шеѥ
нмнногокого. Сїемꙋна́шемлꙋзапнсанїꙋпоѣ́ренꙋбынмьпаче
попа́тепоѣрьжѣнꙋ. мштелнктозавнстїꙋнмла́комлсѣѡсьдрьжн.
дрьзнетьразорнѣтгтолюбоѡвышепнса́ннынна́мн. таковынднаѥ
про́клеѡгабавьсѣдрьжнтелмꙋ. нѡпрѣтїебгомлтре. нѡсмлытгнаго
нжнвоѣ́орешагокрта. нѡ вї стывсѣхвалны врьховнны апь.
нѡ, тнї, стїнѣгоносынѡцьнжевьннкнен. нѡвсѣстїннжеѡвѣ
кагꙋдгожьшїн. вѣроюнповелѣнїемь, госпⷭ҇ ѡсѣаннꙋѣрьдн
шесеїзапнсашесе. ѯ лѣ ѕцлн мца сѣтеврїа аї ꙋпарїарїнꙋжнчнї

МЛСТЇЮ БЖЇЕЮ ГДИНЬ СРБЛЕМЬ ДЕСПОТЬ ГЮРГЬ

По неизреченом милосрђу и човекољубљу владара мог слатког ми Исуса Христа и по његовој свемилосној доброти одабрао је смиреност моју и поставио ме за наследника родитеља мојих, за господара Србима. Тако сам ја деспот Ђурађ милошћу божјом у Христу Богу правоверни и христољубиви господар Срба са од Бога дарованом ми побожном и христољубивом господарицом деспотицом госпођом Јеринном. Господство ми пише да се да на знање свима како је господству нашем дошао из часне и свете Горе, из часног и царског манастира Спасове обитељи Вазнесења Господњег, који се зове Свимен (Ѳсфигмен), духовник јеромонах господин Давид, најчаснији међу свештеноиноцима, којег ми у Христу волимо, и замолио је господство наше да будемо ктитори вишереченог манастира. Ми пак милосрђем покренути и препоруком заповести вођени благоизволели смо да удовољимо његовој молби и прихватили смо да од данас будемо ктитори вишереченог манастира, да се зове манастиром господства нашег. Ради тога је и приложило господство наше за опскрбу манастирску, нека се даје сваке године од новобрдске царине по педесет литара сребра. Ово да се даје сваке године и да се не одузме од вишереченог манастира док је живота господства нашег.

Молимо и онога кога ће Бог изабрати да буде наследник после нас престола нашег, било сина нашег, било неког из рода нашег, или неког другог, да ово наше завештање не буде нарушено, него потврђено. Ако се неко обузет завишћу или лакоумством усуди да наруши било шта од оног што смо горе записали, тај да је проклет од Господа Бога Сведржитеља и врховних апостола, и од триста осамнаест светих и од Пречисте Богоматере и од силе часног и животворног крста, и од дванаест светих и свехвалнихбогоносних отаца у Никеји, и од свих светих који су од почетка света угодници Господњи. Задатом речју и заповешћу господства нашег утврдило се и записало се године 6938. месеца септембра 11. у патријаршији у Жичи.

МИЛОШЋУ БОЖЈОМ ГОСПОДАР СРБА ДЕСПОТ ЂУРАЂ

ДЕСПОТЪ
ГЮРГЪ

ГОСПО
ДИНЬ
СРЬБ
ЛЬМЬ
ДЕС
ПОТЪ
ГЮ
РЬГЪ

※ НОВЫЙ СЕРБЛЯНЪ „ВЪ ГОДЪ ВЪ БѢЛГРАДѢ. © НОВИ СРБЉАК 2022. ГОД. У БЕОГРАДУ. ※